

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisorile nefrancate nu se
 primesc.
 Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
 se primesc la Administrațiunea în
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 În Viena: la M. Duker Nachf.,
 W. Augenthaler și Emeric Les-
 ner, Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Ooppelik.
 În Budapesta la A. V. Gold-
 berger, Ekstein Bernat, Julia
 Leopold (VII Erszébet-körút).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 rie garmond pe o coloană 10
 bani pentru o publicare. Pu-
 blicări mai dese după tariful
 și învoială. — **RECLAME** pe
 pagina 3-a o serie 20 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminecă 21.)

"GAZETA" iese în ce-care di
Abonamente pentru Austro-Ungarie
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 Nr-ii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 francoi, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 Nr-ii de Duminecă 8 fr. pe an.
 Se primumeră la toate ofi-
 cialele poștale din țară și din
 afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 30. etagiu
 I. Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. — Un sem-
 pliar 10 bani. — Atât abo-
 namentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 113. — Anul LXVIII.

Brașov, Sâmbătă 21 Mai (3 Iunie).

1905.

Din cauza sfintei sărbători, diarul nu va
 apăre până Luni séra.

Victoria Japonezilor și Rusia.

Rușii au suferit în războiul cu
 Japoneseii o nouă și cumplită înfrân-
 gere pe mare. Flota rusescă, care sub
 comanda amiralului Roșdestwenski
 a pornit în toamnă anul trecut dela
 țermii rusești ai mării baltice, care a
 călătorit pe apă de la nord spre apus,
 spre miadăși și apoi spre răsărit, și
 a făcut un drum cam cât ar trebui
 spre a încunjura jumătatea pământului,
 ajungând după șapte luni de zile a-
 prôpe de ținta sa, ce era portul
 rusesc dela Wladiwostok, când a
 intrat Sâmbăta trecută în canalul de
 ost al Coreei, a fost atacată aici din
 toate părțile de flota japoneză cu o
 vigôre și cu o putere, încât după o
 luptă de 24 ore cele două escadre ru-
 sesci, ce au alcătuit această flotă bal-
 tică, fură nimicite în adevăratul înțe-
 les al cuvântului.

Totă lumea a rămas nimită de
 această învingere a admiralului japonez
 Togo asupra admiralului rus Roșdest-
 wenski, căci nu s'a mai pomenit în
 istorie, ca o flotă de război așa de
 puternică să fie cu desăvârșire zdro-
 bită în timp așa de scurt cum s'a
 întâmplat aici. Se poate dice că flota
 baltică, de care au fost legate atâtea
 speranțe ale Rușilor și ale Țarului lor
 a încetât de a mai fi, căci dintre
 vre-o 27 de vase de război, îmbră-
 cate mai toate în oțel și înarmate
 după cerințele timpului de față, Rușii
 au pierdut douăzeci și trei, între cari
 17 s'au cufundat, ér celelalte au că-
 put în mâinile inamicului dimpreună
 cu tunurile, ómenii și comandantii ce
 se aflau pe ele.

O victorie pe mare ca cea a lui
 Togo nu s'a mai pomenit de o sută
 de ani, când la Trafalgar renumitul
 admiral englez Nelson a nimicit flo-
 tele unite franceză și spaniolă. A-
 cêsta, dice o fôie engleză, e cel mai
 puțin ce se poate afirma despre ma-
 rele succes al Japoneseilor. Înainte cu
 un an Rusia ocupa încă între puterile

maritime ale lumii locul al treilea
 după Englitera și Franța. Astăzi abia
 poate fi pusă într'al șeptelea séu al
 optulea rând. Diarul, de care vorbim,
 spre a arăta marea importanță a în-
 vingerei japoneze merge până a dice,
 că prin ea Japonia a ajuns să fie cea
 mai însemnată putere maritimă după
 Anglia.

E 'ntrebare, adaugă numita fôie, dé-
 că flota francesă, germană séu ameri-
 cană ar puté isbuti întrând în luptă
 cu marina victoriosă a Japoniei, după
 ce acêsta marină are soldați marinari
 atât de mult probați și experiați în
 luptele navale, și după ce prin co-
 rabiile rusești, ce le-a cucerit, e mult
 întărită. Numai Anglia ar mai puté
 eventual să strivescă Japonia cu nu-
 mărul cel mare covârșitor al vaselor
 sale de război. De Duminecă încôce
 Japonia stăpânesce necondiționat ma-
 rea cale comercială a oceanului pa-
 cific.

Și așa și este într'adevăr. Acum
 și Rușii véd și se conving despre ca-
 tastrofa ce i-a ajuns. „De ce se mai
 umblăm cu ochii legați?“ strigă diarul
 prințului rusesc Uchtomsky. „E tim-
 pul să privim cu ochii deschiși înfri-
 coșata icônă și să cugetăm asupra ei.
 Ținta Rusiei a fost de a lua Japonesei-
 lor din mână stăpânirea pe mare în
 oceanul pacific. Acêsta țintă e total
 zădărnicită. Am pus ultima carte și
 am pierdut. Gróznice sunt pierderile
 ce le-a suferit până acum Rusia:
 Port-Arthurul, Dalny sunt pierdute;
 două mii de milioane de ruble a în-
 ghițit deja acest război; trei escadre,
 aprôpe totalitatea puterii maritime
 rusești, sunt nimicite. Vađa și presti-
 giul Țarului sunt pierdute...“

Și icôna ce o înfățișeză aici pa-
 triotul rus încă nu e completă. Per-
 derile grozave suferite la riul Yalu
 la Liaoyang și Mukden, sutele de
 mii de morți și răniți urméză a o
 întregi. Și acêsta e încă numai o la-
 ture a tristei situațiuni de aici, cea
 din afară. Mai vine încă a se socoti
 și turburările și mișcarea revoluțio-
 nară din lăuntru Rusiei, la a căror
 izbucnire au contribuit în mare parte

înfrângerile de pe îndepărtatul câmp
 de război.

Țarul Nicolae al II-lea, când a
 aușit despre înfricoșata catastrofă, ce
 a suferit o armada lui, dela care spera
 o întôrcere spre bine a sorților răz-
 boiului, a stat înmărmurit câteva cli-
 pite și apoi ar fi dis, că Rusia trebuie
 să continue lupta pe uscat până la
 cea din urmă picătură de sânge.

Poporul și cea mai mare parte a
 pressei doresce pacea. Războiul cu
 Japoneseii nici până acuma n'a fost
 popular la Ruși. Ei s'au arătat mai
 mult nepăsători față de el; el n'a fost
 un război național pentru ei, cum
 este pentru Japonesei. Acum totă ura
 claselor culte ruse se îndreptă contra
 administrațiunei și a funcționarilor co-
 rupti ruși, cari sunt pricina de căpe-
 tenie, că nimic n'a fost cum se cade
 pregătit în acest război.

Cu toții cer unanim, ca cât mai
 curând să se întrunescă reprezentanța
 poporului „Semski, Sobor“, ce le-a
 pus'o în vedere Țarul. Pacea din
 afară pe care toți o dorim, dic
 Rușii, nu se poate dobîndi decât nu-
 mai după-ce vom face mai întâiu
 pace între noi înlăuntru țerii.

Nu e om care să potă prevedé
 aici cum se vor mai desfășura lucr-
 ările în viitor. Dăns acuma domnea
 credința tare în totă împărăția, că
 Țarul nu poate fi învins. Inceta-vor
 Rușii să credă acêsta ori nu? Căci
 decă vor mai ține și în viitor cu
 tărie la credința lor, atunci ne pu-
 tem aștepta, ca războiul cu Japoneseii
 să mai dureze încă vre-o câți-va ani.
 Ér ce se va mai nasce din el în ca-
 sul acesta numai Dumnezeu scie.

Revista politică.

Cetitorii numărului nostru de Du-
 minecă sciu, că misiunea contelui
 Andrassy s'a zădărnicit în urma ho-
 tărîrei nestrămutate a monarhului
 de a nu face Maghiarilor nici o con-
 cesiune pe terenul militar înafară de
 cele cuprinse în programul comisiunei
 de 9 a partidului liberal.

După acest refuz, s'a vorbit mult
 în zilele din urmă despre venirea la
 guvern a fostului ministru de hon-
 veți br. Geza Fejervary ba se svo-
 nise, că lista noului guvern are să
 se publice cât mai curând în fôia ofi-
 cială. Planul cu ministeriul Fejervary
 ori a fost serios, ori nu, destul că nu
 s'a ales nimic din el, căci se dice, că
 Fejervary n'a aflat ómeni gata să
 primescă portofolii în cabinetul séu.
 Dér combinația-Fejervary se susține
 încă și acum și se dice, că contele
 Tisza va merge încurând la Viena
 pentru a obli calea noului ministeriu.

Din toate rezultă, că o încurcatură
 și învălmășală mare domnesce în si-
 tuațiunea internă a țerii și nimeni nu
 poate să bănuescă măcar, ce are să
 urmeze în proximal viitor.

După un timp mai îndelungat
 ne sosesc érași sciri mai *imbucurâ-
 tore dela frații noștri din Bucovina.*
 Prietinia, care s'a încheiat între de-
 putații români liberali și deputații
 evrei, ruteni și germani mai anul
 trecut cu ocaziunea alegerilor pentru
 dieta Bucovinei, s'a stricat din pri-
 cina ocupării postului de president
 al băncii țerii, ce are să se înființeze
 în Bucovina. Rutenii, cari întotdeauna
 se prezintă în tulburare făcându-si men-
 drele pe cheltuiala Românilor, nu s'au
 învoit cu alegerea pe viață a unui
 Român, ca president al acestei bănci,
 și de aici a urmat spargerea clubului
 liberal, care până acum făcea majori-
 tatea dietei. Într'o întrunire, care
 s'a ținut zilele aceste în Cernăuți, s'a
 primit cu mare bucurie esirea depu-
 ților români din clubul liberal și îm-
 preunarea lor cu deputații români
 conservatori, cari împreună cu de-
 putații poloni formau până acum în
 dieta clubul conservator. La acêsta
 întrunire s'a mai decis înființarea unui
 diar românesc al partidelor române.
 Fie acțiunea nouă a fraților noștri
 bucovineni într'un ceas bun și adu-
 ne-se în jurul deputaților români
 reuniți totă suflarea românească din Bu-
 covina!

FOILETONUL >GAZ. TRANS.<

A fost odat'.

Tată.

Spune, tată, o poveste,
 Veđi de când te tot rugăm!...
 — Vouă de povești vă este...
 Apoi cum se spun când mâna
 Nu vă umblă... Ce neghina!
 Eu vă spun, dér să lucrăm.

A fost... odat'... — Ei bine-a fost,
 Dér când a fost? — odată,
 — Ne spui tot vorbe fără rost!..
 Ei mamă, ți-i să spue odat!
 — Dér stați, băeți, c'am mai uitat,
 Povestea-i încurcată...

— O tată!... — Decă nu lucrați
 Mă jur să tac din gură...
 Mai dați porumb și mai cărați!..
 — Ei bine, hai acum, băeți,
 Să punem mâna pe știuleți,
 Destul e, că se fură!

— A fost... de mult... și-acuma nu-i...
 — Ei spune-ne odată!..
 — Lucrați, lucrați, c'abia 'ncepui;
 S'apoi d'atunci cam mult o fi,
 Că nu se poate socoti
 Cu'nțelepciunea totă...

Când purecii se potcoveau
 Cu sute de ocale,
 Când urșii'n còde se băteau,
 Când lup cu miel se săruta
 Și șorecile se lupta
 Cu némurile sale.

A fost în margini de pământ
 O țără mare forte,
 Și-un împérat cum nu mai sunt
 Acum, și nici că vor mai fi,
 Cât sórele-a mai străluci,
 Mai norocit de sórte.

— Și-apoi?... Ei spune, nu mai sta!..
 — Ei stați, că-i încurcată,
 V'ași spune eu de n'ași uita...
 S'apoi mai fuse supt un plop

Un iepure bălțat și schiop
 Și atât a fost... — o, tată!

Romulus Croflec.

La pórtă Bodului.

— Amintiri. —

Surorii mele.

Nici n'apuca să iasă căruța din curte
 și numai ce ne pomeneam cu lancu uitân-
 du-se cu ochii sgâiți pe sub pórtă.

— Au plecat?

Ii veduse el bine de pe prag de la ei,
 de unde nu se mișca până nu vedea trecând
 căruța noastră, dér tot mai întreba ca să
 se încredințeze, c'o păișe bietul odată
 cu bunica de abia a nimerit ușa.

Noi îi făceam semn să vie și écătă-l
 în curte:

„Două tlasul' au tecut... două“.

Și când auđiam așa, fuga la scara de
 la șop. Ne băteam care să se suie mai
 iute. Il lăsam pe el întâiu și după el se
 suia Păunița, țipând de câte ori punea pi-
 ciorul pe câte un cuiu, și-apoi eu. Cum

ne vedeam sus, fuga la grinda de lângă
 zid. Acolo ne era garderoba.

Păunița își lua o scurteică veche și
 rósă și ruptă, de pe când era bunica fată.
 Și-o lua peste cămășuța ei care nici odată
 n'avea nasture la gât și plângea de câte ori în
 loc să nimerescă máneca, îi eșia mâna pe
 câte o gaură, cine scie pe unde, de ré-
 mánecai cu gura căscată.

Eu mă-aduc aminte, că luam un ză-
 bun de colórea cărămíđii, și așa fim ve-
 nea de bine că cu zdranțele ce-mi cur-
 geau din el mă-ajungea tocmai până la
 pământ, ér lancu avea un cojocel ce
 și-l adusesse de acasă, de nu scia ta-
 tă-séu și era frumos așa cu găurile lui,
 cari sémăneau cu nisce cuiburi de paséri.
 Imbrăcați gata ne dam pe nas cu puțin
 praf, ce-l găsiam pe grindă, și așa ca nisce
 măscărici plecam la pórtă Bodului.

Aici ne petreceam noi zilele de vară
 așteptând trásurile, cari aduceau domni de
 la Brașov înspre băile din Vâlcele. Ne
 imbrăcam așa, ca să ne credă séraci și să
 le fie milă de noi. Și erau mulți băeți de

O scire interesantă i-se comunică din Bucuresci diarului engles „Daily Chronicle“. Scirea se referă la *ridicarea Bulgariei la rangul de regat*. In cercurile bulgăresci de aici — dice numita scire — se aşteptă cu totă seriozitatea, ca în cursul lunii acesteia să se întreprindă paşii pentru proclamarea regatului bulgar. Principele Ferdinand se dice că ar fi primit asigurări secrete dela marile puteri, că ele ar primi cu simpatie ridicarea Bulgariei la rangul de regat, deoarece prin această s'ar înlesni şi soluţiunea cestiunei macedonene. Cestiunea această a fost dealtmintrea discutată cu privilegiul călătoriei, pe care principele Ferdinand a întreprins-o de curând la curţile europene. E de neînţeles, cum se pôte ca Bulgarii să se aştepte la soluţiunea cestiunei macedonene prin ridicarea Bulgariei la rangul de regat, căci dór e de temut, că Bulgaria tocmai ca regat va căuta încă şi mai mult să întrefină agitaţia printre conaţionali săi din Macedonia.

Tinérul *rege al Spaniei* ajungând la vârsta de a intra în relaţiuni personale cu domnitorii şi şefii statelor străine, a început să facă visite. Prima vizită a făcut-o la naţiunea vecină şi înrudită francesă. Capitala Franţei a îmbrăcat în zilele de 29, 30, 31 Maiu haine de serbătoare şi însufleţirea a fost mare. In discursurile rostite cu ocaziunea diferitelor recepţiuni s'a accentuat călduros frăţietatea popórelor latine.

Catastrofa flotei ruse.

Lupta teribilă de la Tsushima.

Mâne, Sâmbătă, se implinesce săptămâna de când în strimtorile de la Tsushima (între Corea şi Japonia) s'a început şi în două zile s'a sfârşit lupta cea mare între flota rusescă condusă de amiralul *Rosdestwenski* şi între flota japoneză comandată de amiralul *Togo*. A fost o luptă pe mare cum nu s'a mai pomenit. Două flote uriaşe şi-au măsurat puterile pe apă şi s'órtea a voit, ca flota rusescă să fie zdrobită aproape cu desăvîrşire în acest Trafalgar asiatic şi insula Tsushima să rămână înscrisă cu litere mari în răsboiele maritime.

Se credea, că *Rosdestwenski* va trece prin canalul Başni în Oceanul Pacific, unde ar fi fost la adăpostul atacurilor torpilórelor japoneze. N'a luat însă acest drum, ci şi-a ales pe cel mai periculos prin strimţórea Coreei, unde era espus de a fi atacat din două părţi, având în stânga sa

insula Tsushima, care era formidabil armată, ér la drépta ţermul japones.

Strimţórea această coreană e largă, ca Adria, şi pretutindení de-alungul ei se întinde ţermul japones. Când *Rosdestwenski* a intrat în strimţóre, iscusitul admiral rus îl aştepta aici gata de luptă. Şi când zăpsi Togo, că flota rusescă se apropie, n'a aşteptat decât să se resfire negura desă ce învăluia marea, şi vedând că momentul este oportun, a aruncat asupra inamicului flotila de torpilóre, care a lovit câte-va vase rusesci şi a atras asupra ei focul escadrei lui *Rosdestwenski*. In urmă Togo însu-şi cu vasele sale cele mari a înaintat la atac, eşind din portul Masampo unde pândea pe duşman, şi i-a dat acestuia lovitura cea mare cu cuirasa-tele şi încruciaşótoarele repeđi. Resultatul a fost formidabil. Linia de bătaie rusescă a fost tăiată, vasele rusesci luate între două focuri, lovite în frunte de torpilóri, în cósle de escadra lui Togo, în dos de escadra lui *Kamimura*, şi-a pierdut unitatea de direcţie şi după câte-va césuri de luptă, victoria era în mâna lui Togo. Lupta a durat şi a două şi Duminecă şi una după alta se cufundară marile vase de răsboiú rusesci, altele au fost prinse de inamic şi éráşi aiteles scóse afară din luptă.

Pierderile rusesci se urcă la 22 vase, amiralii *Rosdestwenski* şi *Neboogatov* au fost prinşi cu mai mult de 3000 de ómeni, ér vr'o 4000 de marinari ruşi şi-au aflat morméntul în valurile mării roşite de sângeré omenesc. Pierderi însemnate au avut şi Japonésii, nici pe departe însă ele nu ating pierderile Ruşilor. Se dice, că s'a scufundat şi cassa cu fondurile flotei rusesci, în care erau mai multe milioane de ruble.

Dăm în următoarele aménuntele, ce au sosit în decursul zilelor de ieri şi azi:

Lupta navală.

Despre decursul luptei, ce s'a dat în canalul corean în nóptea de Sâmbătă spre Duminecă, luptă atât de nenorocósa pentru Ruşi, n'au sosit încă aménunte nici de la Togo, nici de la vr'un martor ocular. In liniamente generale însă s'a putut stabili, că lupta s'a petrecut astfel:

Flota lui *Rosdestwenski* a pătruns Sâmbătă nóptea în trei colóne paralele formate din cruciaşótoare, vase de transport şi vase de răsboiú în strimtorile mării şi nesupărată şi acoperită de o cétă, desă a ajuns până în dreptul insulei Tsushima. Şi-a dat însă silinţa, ca pe cât îi era cu putinţă să se ţină aproape de ţermul japones. Când a trecut însă la drépta de Tsushima, Togo, care se afla la cealaltă parte a insulei, grăbi de la Masampo şi a atacat cu grosul flotei sale pe *Rosdestwenski* la stân-

ga. Din mare depártare Togo a bombardat vasele rusesci, folosindu-se cu mare succes de tunurile lui ce bat departe, aşa încât Ruşii n'au putut să-i facă decât neînsemnate stricăciuni. Ghiulelele japoneze însă rar greşiau ţinta.

Lupta această introdúctóre s'a început Sâmbătă între órele 2—3. Sufla un vânt puternic şi marea era fórte neliniştită. Abia cu câte-va minute mai înainte vântul împrăscia cétă şi cele două flote se putură vedé bine una pe alta. După focul de tunuri, cu care se începuse lupta şi care produse o mare învălmăşală în colónele vaselor rusesci, dér cu tóte acestea nu se nimici nici un vapor rusesc, flota lui Togo se retrase după insula Tsushima, rămase însă totuşi destul de aproape de flota rusescă, încât puté să reînóscă lupta de artilerie. Ruşii încercară acum să-şi continue drumul înainte. Intr'aceea se inseră şi era o nópte luminóasă. Ruşii înaintară mai departe spre miadă-nópte, dér într'un punct nestabil încă până acum vedură că sunt împresuraţi de întréga flotă de torpilóre japoneză, care cu esactitate îngrozítóre atacară una după alta vasele rusesci.

Torpilórele japoneze aruncau asupra vaselor rusesci torpilele din imediată apropiere şi în chipul acesta atac urma după atac. Câte torpilóre au pierdut Japonésii, nu se scie încă sigur. (Se dice că vr'o 30.) Ei nu descoper pierderile ce le-au avut. După diarul „Daily Mail“ în lupta această de nópte Japonésii pentru prima óra s'au folosit de canoniere submarine. Ei aveau 30 de submarine, cu care de o lună de zile manevrau ziua nóptea în împrejurimile insulei Tsushima.

Marinarii ruşi şi ofiţerii în scurt timp îşi pierdură contactul cu comandantul lor suprem şi zăpăcila deveni generală între ei. Fie-care corabie rusescă, fără a se mai gândi la alta, se silea să scape dinaintea atacurilor torpilórelor japoneze şi în tim-
... acesta se ciocniau cu propriile vase séu cu rămăşiţele acestora, răsurnau barcele de salvare, pe cari marinarii îngrozii voiau să fugă. Din această pustiire teribilă li-a succes câteva vase rusesci mai micé să scape însă când Togo atacă din nou pe Ruşi Duminecă diminéta, Ruşii renunţară a se mai apăra şi Duminecă după amiađi *Rosdestwenski* fu complet bătut.

— Étä acum ce se spune în ediţia de séră a diarului rusesc „Brsevia Vjedemosti“, care publică următorul raport al comandantului vasului rusesc „Almaz“ ce a scăpat şi a ajuns la Vladivostok :

În 27 Maiú, prima şi a luptei, patru cruciaşótoare japoneze necuirasate ivindu-se la orizont, vasul de linie „*Impératul Nicolai I.*“ a deschis focul asupra lor. Cruciaşótoarele japoneze se retraseră repede. Atunci flota rusescă şi-a continuat drumul în patru colóne prin strimţóre. Amiralul *Rosdestwenski* şi-a aranjat flota în formaţiune de luptă şi apropiindu-se de duşman, a început lupta. Japonésii se siliră a împre-

sură vasul lui *Rosdestwenski*. Cuirasatul „*Knyaz Suvarov*“, pe care se afla comandantul suprem rus, se lupta cu desperare. Escelent s'au luptat şi vasele „*Navarin*“, „*Amiral Senjavin*“, „*Amiral Apraxin*“ şi „*Amiral Uşakow*“, cari în această şi rămaseră neatínse. La ora 1 după amedí se începú o luptă gróznică şi îndărjilă, ce dură până târđiu nóptea. Tabloul luptei era acesta: Vasele „*Rus*“ şi „*Ural*“ se cufundă, matrozii lor fură luaţi de celelalte vase. „*Imperator Nicolai I*“ se răs-tórnă de tot cu fundul în sus, „*Orel*“ a căruia horn şi catarg erau distruse, se aprinde, „*Aurora*“ încă e lovit şi vasul îşi pierde catargul. Două vase de tipul lui „*Borodino*“ se răs-tórnă pe o parte, dér se ţine încă. Martorii oculari afirmă, că trei vase japoneze s'au cufundat, unul cu trei hórne, altul de tipul lui „*Nisik*“ şi nu al treilea de tip necunoscut. Inainte de apunerea sórelui primul atac japones de torpilóre a fost respins. Vaporul „*Inuioira*“ a fost martor la luptă. Amiralul *Neboogatov* a căđut prisionier, fiind-că „*Imperator Nicolai I*“ pe care se afla amiralul, s'a răsurnat. In séră zilei primei lupte *Rosdestwenski* a dat semnalul să se încelzeze cu focul. Inimicul s'a retras. Atacul de torpilóre s'a început nóptea. Marea era sbiciuită de furtună, din care causă vasele avariate s'au scufundat. Comandantul lui „*Almaz*“ a vedut răsurnându-se o canonieră japoneză şi cufundându-se un cruciaşótor japones.

Rapórtel amiralului Togo.

Amiralul japones Togo a trimis la Tokio mai multe rapórtel asupra victoriei strălucite, ce a raportat. Étä raportul, ce l'a trimis cu data de 30 Maiú :

După ce rămăşiţele flotei rusesci s'au predat, flota japoneză a continuat urmărirea.

Incruceaşótorii cuirasaţi „*Iwate*“ şi „*Iacumo*“ au urmărit cuirasatul păzitor de cósle rusesc al amiralului „*Uşacoff*“, cetrându-i să se predea. Comandantul refuzând, vasul rusesc a fost scufundat la órele 0 séră. Din echipagiul au scăpat aproape 300 de ómeni.

Incruceaşótorul rus „*Dimitri Donski*“, care a fost ajuns la óra 5 d. a., a fost bombardat energic de către a 4-a noastră divizie şi de către a 2-a flotilă de contra-torpilóre. A două şi diminéta cuirasatul „*Dimitri Donski*“ a fost vedut înisipat lângă insula Urleung, aproape de cósle coreană.

Distrugótorul de torpilóre japones „*Sandjanami II*“ a ajuns pe distrugótorul de torpilóre rus „*Biedowi*“ şi l'a capturat. (prins). Pe bordul acestui contra-torpilóre a fost găsit amiralul *Rosdestwenski*, precum şi un alt amiral, améndoi rânii. Se mai aflau 80 de ruşi, între cari erau ofiţerii statului major al návei amiral ruse „*Knyaz Suvaroff*“, care a fost scufundată în ziua de 27 Maiú st. n. Tot echipagiul a fost făcut prisionier.

Incruceaşótorul nostru „*Tschilose*“ a scufundat un contra-torpilóre rus, ér încruciaşótorul nostru „*Nitaka*“ şi contra-torpilórelor „*Muracumo*“ au atacat în amiađa

séma noastră acolo, dér noi trei Iancu, Păuniţa şi eu, eram cei mai zdrăncóşi dintre toţi.

Când auđiam uruitul vr'unei trăsuri, ne înghesuiam cu toţii lângă Moş Florea, care sta gata să deschidă pórtă. Noi ne trăgeam de mâni, ne împingeam, care de care vrënd să ajungă mai înainte. Şi-l împingeam pe moş Florea săracul, şi-l ghionteam, până ce necăjit ridica cârja strigând :

„Staţi dracilor, că mă daţi jos!“

Şi când vedeam cârja pe de-asupra noastră, ne-astimpăram şi Moş Florea schiopă..., schiopă..., deschidea pórtă largă, trăsura întra şi noi ca un singur glas strigam cu toţii întindénd mânilé :

„Dă-mi un cleiáaaaaal!“

Domnii din trăsura rămăneau cu gurile căscate când vedeau atâta potop de cerşitori, cari ne luam după trăsura, şi-l uitau cu totul pe moş Florea de pe partea cealaltă, care cu pâlăria întinsă uitându-se după norul de colb ce-l stírneam noi,

rămânea mormăind cu capul gol în bătaia sórelui.

Şi érá schiopă..., schiopă..., închidea pórtă la loc, tîrându-şi cârja după el, se aşedă pe piatra de lângă stîlpul porţii şi-şi ridica capul făcându-şi pod din palmă, numai când glasurile noastre departe în lungul drumului răsunau :

„Dă-mi un cleiáaaaaal!“

Alergam după trăsura fie-care cât putea. Eu şi cu Iancu de-abia unde începe drumul dinspre Bod să urce la deal, de-abia acolo ne lăsam. Osteniţi, cu gâtul uscat, cu gura plină de praf veniam apoi améndoi îndărăpt şi-o găsiam pe Păuniţa aşteptându-ne lungită pe iarba de pe marginea şanţului. Toţi trei de mâna ne întorceam la pórtă la Moş Florea. Şi când ne vedea, ne întreba de pe petró :

„V'a dat ceva, mă?“ Şi când fi spuneam, că nu ne-a dat nimic ridea moşul de-i eşia pipa din ciubuc şi dicea :

„Poi, i-am vedut eu că sunt nisce sê-răcii!“

Şi ne-adunam apoi în jurul moşului,

drăcoşi şi guralivi, ca nisce pui în jurul cloştii.

Moş Florea! Mă înduioşez şi mi se umezesc ochii la numele ásta. Atâta primăvară se légă de el şi atâtea zile cu sóre. Inalt, adus puţin de spate, încins cu un şerpar de pe care căđuse tóte ţintele, pe semne l'avea de când era tînér, cu opincile, cari i-se deslegau mereu şi c'o faţă blândă şi sbărcită şi arşă de sóre şi cu nisce ochi buní şi micí şi cu părul lui alb şi cu tot felul lui împiedec şi mototolit, îl iubeam toţi ca pe un tată de câte-orí ridica cârja, şi-apoi de pune cârja jos, ne jucam cu el ca cu cei de séma noastră. Aşa era moş Florea de la pórtă Bodului. Când părea mai necăjit, atunci era mai bun, şi când părea mai bun, numai ce ne treziam cu cârja pe de-asupra capetelor.

Şi-apoi pipa! N'am s'o uit nici odată. Nici n'apuca bine să şi-o pue jos, să-şi lege nojiţa séu cine scie ce să facă, şi Păuniţa, care sta tot-déuna gata ca o pică pune mână pe ea, trăgea un fum,

mí-o da iute mie, trăgeam şi eu odată, i-o dam vecinului şi aşa mai departe, şi când se ridica moş Florea, ne găsia pe toţi cu fălcile umflate şi serioşi cu ochii holbaţi la el. Şi era destul să începă unul să ridă, şi din tóte gurile se pornea fumul şi moşul dádea din cap şi ne dicea cu glasul lui bun şi dulce :

„De ce nu v'astimpăraţi mă, băeţi?“

Ér noi rideam fericiţi, uitându-ne unul la altul şi trăgându-ne cămăşuţa peste picioare.

Şi câte drăcii nu făceam noi cu moş Florea, câte ?

Când auđiam însă uruitul vre-unei trăsuri, ne ridicam iute în picioare, Moş Florea pune mână să desfacă lanţul şi noi ne înghesuiam la spatele lui să-l dăm jos. Şi când credea el că e vremea ér se porni schiopă-schiopă şi deschidea pórtă largă şi ér strigam cu toţii : „Dă-mi un cleiáa-a-a-a!“ şi ér după trăsura cu limbile scóse şi Moş Florea rămânea, ér cu capul gl şi

șilei de 28 Maiu st. n. un alt contra-torpilelor ruse și l'au scufundat.

Nu am până acum detalii precise asupra pierderilor năvilor noastre, dăr după câte am putut stabili până acum, ele nu au suferit pagube serioase, cu atât mai mult, cu cât chiar iau parte la operațiunile. Nică pierderile suferite de echipagiile noastre nu sunt încă stabilite. Prima noastră divizie a pierdut ceva peste patru sute de oameni.

Principele Yorikito e în perfectă sănătate. Amiralul Mișu a fost ușor rănit în luptele de Sâmbătă.

Raportul se încheie cu o listă a năvilor rusești scufundate și capturate, și adaugă, că în ziua de 27 Maiu st. n. a fost vădit vasul rusec »Stemaz«, care părea de asemenea că se scufundă.

Al șeselea raport al lui Togo, sosit tot în după amiaza șilei de 30 Maiu spu-ne următoarele:

Se confirmă, că cuirasatele ruse „Asu“, „Abja“ și „Navarin“ s'au scufundat și că „Sissoi Veliki“ a fost scufundat Duminecă dimineță.

După cum s'a stabilit până acum, pierderile ruse sunt următoarele: Au fost scufundate șese cuirasate, și adică: »Kneaz Suvarov«, »Ostjabka«, »Sissoi Veliki«, »Imperatul Alexandru III«, »Borodino« și »Navarin«; cinci încrușătoare, și adică: »Amiral Nachimoff«, »Sujellana«, »Zemtșung«, »Dimitri Donski« și »Vladimir Monomach«, precum și cuirasatul păzitor de coste »Amiral Așakov« și năvile pentru serviciu special »Kamciatka« și »Irtiș«.

În afară de asta au fost scufundate trei distrugătoare.

Au fost capturate (prinse) două cuirasate, adică: »Orel« și »Imperatul Nicolae I«, două cuirasate păzitoare de coste, adică »General-Amiral-Apraxin« și »Amiral Senjavin« și distrugătorul »Bedonji«.

Pierderile ruse se urcă așa-dără la douăzeci și două de vase cu un total de 153.411 tone.

Prinderea amiralului Rosdestwenski.

Vasul »Knyaz Suvarov« cufundându-se, amiralul Rosdestwenski și statul său maior s'au refugiat pe un torpilelor rusec. N'a putut însă să scape, căci torpilelor japonec »Sandjanami II« a ajuns vasul rusec spre sēră și l'a prins. Rosdestwenski e grav rănit la cap și la un braț. El a fost transportat în spitalul de la Sașeho.

»Times« primesce din Petersburg șcierea, că cea mai mare parte a ofițerilor ruși de marină pierduți ori prinși, aparțin-neu celei mai înalte aristocrații ruse.

Vapóre pline de răniți Ruși sosesc în porturile japonec, unde se construieră marș spitaluri.

În decursul luptei s'au petrecut scene sfâșietóre. Mulți ofițeri Ruși, ca să nu ajungă în mânilor Japoneșilor, s'au aruncat în mare, dăr unii din ei au fost pescuiți de Japoneși. Mulți Ruși erau teribil mutilați.

Pierderile Japoneșilor.

»Morning Post« anunță din Șanghai că vaporul »Corea« și alt vapor au sosit la Vusung. Marinarii de pe aceste vase au spus, că vădură cufundându-se un mare

crucișător japonec, un alt crucișător era în flacări și marinarii de pe vasul »Corea« afirmă, că în primele ore ale luptei s'au cufundat trei vase japonec. Japoneșii au pierdut 8 vase de rēșboi și multe torpile.

Chiar și Japoneșii recunosc, că flota lui Togo a pierdut două vase mari de rēșboi, un crucișător și 9 torpile.

Rusia și continuarea rēșboiului.

Telegrame din Petersburg spun, că cu tótă catastrofa ce-a ajuns pe Ruși în canalul corean, Rusia are absolut de gând să continue rēșboiul până la estrem. »Zeit« din Viena primesce dela corespondentul său din Petersburg șcierea, că un demnitar al Curței rusești l'a asigurat, că pacea e acum mai departe cu ori când. Țarul e hotărât să continue rēșboiul.

Aceeași șciere o primesce și diarul parisiian »Temps«, căruia i-se anunță din Petersburg, că la 31 Maiu s'a ținut la Țarskoe-Selo un consiliu de rēșboi presidat de Țarul. Din tótă părțile se afirmă, că Rusia e hotărâtă a continua rēșboiul până la estrem și mai ales Țarul e firm decis a nu face pace. »Voss. Ztg.« anunță tot din Petersburg, că cercurile curții rusești nică nu se gândesc la pace. »Matin« spune, că Țarul primind șcierea despre catastrofa flotei sale, a exclamat: »Nu trebuie să desperăm; rēșboiul trebuie continuat cu cea mai mare hotărâre.

Recunoscință lui Togo.

Ministrul de marină japonec Yamagata răspundând la rapórtel lui Togo despre rezultatul luptei navale, i-a adresat acestuia o telegramă, în care îi exprimă recunoscință pentru-că a învins puternica flotă rusescă și și-a încununat victoria și prin aceea, că a pus mâna pe comandantul suprem al flotei contrare.

Serbările din Constanța.

Botezul vaporului »România«.

Șilele de Sâmbătă, Duminecă și Lună au fost șile de sērbătoare nu numai pentru orașul și portul Constanța, ci pentru întreaga Românie. În aceste șile s'a botezat cel mai nou și mai mare vapor comercial român »România« și s'a așezat cablul (sirma telegrafică sub mare) între Constanța și Constantinopol, astfel încât telegramele trimise de-acum înainte în Turcia trec direct prin această sirmă la Constantinopol și nu mai trebuie să facă drumul peste Rusia și Bulgaria.

Serbările, cară s'au aranjat din acest prilej, au fost de o frumșeță și însufletire rară. Pe lângă regele Carol, regina, principele și principesa moștenitóre, principele Carol, curtea regală și miniștrii români, au luat parte reprezentantul Germaniei din Turcia bar. Marschall, reprezentantul Sultanului, reprezentanții Germaniei și Turciei din România, mai mulți generali români, apoi autoritățile civile și militare

din Constanța și împrejurime și o mulțime nenumărată de oameni.

Intrunindu-se toți oșpeții pe noul vapor, s'a început actul religios al botezului oficiat de episcopul Dunării de jos, încunjurat de înaltul cler. După terminarea ceremoniei s'a cetit de cătră ministrul lucrărilor publice I. Grădișteanu actul de botez, după care regele în urma unui obicei vechiu a spart o sticlă de șampanie de balustrada vaporului, ordonând ca vaporul să pórte numele »România«. Musicele au intonat imnul regal și vapórele din port au dat 21 de lovituri de tun. După aceasta a urmat defilarea școlelor și a trupelor, ér sēra retragerea cu torțe și iluminarea splendidă a portului. Sēra s'a dat un banchet splendid, la care a rostit primul toast ministrul Grădișteanu.

Vorbesc apoi Regele Carol, care își exprimă mulțumirea pentru dezvoltarea comerțului român, amintesc sprijinul Germaniei pentru ajungerea acestui scop și accentuează, că întărirea flotei comerciale alături de flota de rēșboi a României, este necesară pentru dezvoltarea României.

Étă textul discursului rostit de d-l I. Grădișteanu, ministrul lucrărilor publice, cu privilegiul botezului noului vas »România«.

Sire!

»Sunt abia șeci ani de când, într'un chip care părea îndrășneț, se înființă serviciul maritim până la Constantinopol cu două vase mici și șubrede și cu un personal numai strein.

»Ađi după așa scurt timp, Majestatea Vóstră ađi botezat al treilea vas mare de călători, care dimpreună cu celelalte două légă Occidentul Europei cu cóstele Asiei și ale Atticei, în afară de cele cinci vase de marfă care înlesnesc schimbul între România și nord-vestul Europei.

»Cea-ce este și mai îmbucurător, e faptul că ađi personalul celor opt vase ale serviciului nostru maritim este în întregime românesc.

»Puțini și-ar fi putut închipui că din acei Români, cară de sute de ani nu mai stăpâniseră pe mare decât și încă cu întreruperi, o bucațică de cóstă pustie și trecută pe tóte hărțile maritime ca inabordabilă, vor eși după așa puțină curgere de vreme ómeni de mare, vrednici de a fi prețuiți chiar și de națiunile ale căror vase brăzdéză mările de sutimi de ani. Acesta nu se póte înțelege decât prin har de la Dumneșeu, care așa a lăsat ca Românul să-și póta însuși în cel mai scurt timp chiar și cunoscințele cară par cele mai puțin potrivite cu firea și datinele lui.

»Cunoscinței acestei firi a Românilor și deplinei pătrunderi a menirii acestei țeri se datoresce faptul că Majestatea Vóstră atât de cumpetată și atât de înțeleptă nu v'ați sfiit a da înaltul vostru sprijin chiar de la începutul ei acestei întreprinderi a serviciului maritim care părea multora cuezătoare.

»Majestatea vóstră ađi înțeles de mine că nimeni mai bine decât noi nu póte sluji de trāsură de unire între Orientul de care ne apropie istoria și situația noastră geografică și Occidentul de care suntem strâns legați prin origine, cultură și aspirațiunile noastre.

»Astfel desvoltând tot mai mult relațiunile noastre cu țările Orientului, vom îndeplini din ce în ce mai bine misiunea culturală pe care o avem pe cóstele mării negre.

»Serbarea de ađi, prin înăugurarea unui nou vas, căruia fi urăm ca în viitor să înfrunte furtunile mărilor și vijeliile vremurilor întocmai cum le-a înfruntat în trecut România, al cărui nume îl pórtă, însemnează un nou pas pe această cale.

Prelungim acum linia noastră orientală de la Constantinopol în două părți: până la Pireu și până la Smirna; cu ajutorul lui Dumneșeu nădăjduim să nu trecă mai mult de un an fără ca vasele noastre înmulțite să ducă veste anticeei Lybie dăspre propășirea strănepoșilor împératului Traian și dăspre măreția României sub domnia regelui Carol I.

Sē trăiți Sire!

Sē trăiască Majestatea Sa Regina!

Sē trăească AA. LL. RR. Principele și Principesa României și Augusta lor familie!

Inaugurarea cablului Constantinopol-Constanța.

Lună dimineță a avut loc ceremonia afundării în mare a cablului submarin Constantinopol-Constanța. În fața Regelui, a Principilor, a atașatilor militari, reprezentanților puterilor streine și a autorităților, episcopul Pimen a oficiat serviciul religios, cetind o rugăciune compusă pentru această ceremonie. A urmat apoi afundarea cablului. Terminându-se actul înăugurării, Regele a expediat câte o telegramă de salutare împératului Germaniei și Sultanului.

La prânțul, care a urmat și la care au luat parte cei invitați, Regele Carol a rostit un discurs, închinând un pahar în sănătatea împératului Germaniei dăcând, că convențiile comerciale și cele postale vor strînge și mai mult legăturile de prietinie între Germania și România. Apoi adresându-se cătră reprezentantul Sultanului, rógă pe acesta, ca să asigure pe Maj. Sa Sultanul de marele preț ce pune pe amicitia de care Sultanul a dat probă, asigurând buna dezvoltare a Românilor macedoneni, pentru cară avem — dăse Regele — natural o constantă simpatie. Urză Sultanului sănătate și prosperitate.

În decursul șilei de Lună și Marți a. m. Regele și principele au vizitat școlele, autoritățile și esposiția de vite din Anadoluioi, ér Marți d. a. au plecat la Bucuresci.

cu pălăria întinsă de geaba în bătaia sórelui.

Rar se milostivea câte un domn să-i arunce și lui un ban în pălăria cea găurită la fund. Era găurită, dăr Moș Florea scia el cum să facă; ținea mâna tocmai la spărtură, și când îi cădea banul, îi cădea drept în palmă. Și se bucura bētrânul și și-l pune în șerpar. He, he! câtă comóră de creițari mai avea și Moș Florea în șerparul lui.

De câte ori nu stam eu și mă uitam lung și-mă dăceam în mine: Moș, Florea asta sciu că póte să-și cumpere roșcove și alvițe!

Și apoi când sórele începea să arđă și ne rēșbia căldura, ședeam cu toți la umbra porții lungiți pe brânci, pe spate, fle-care cum îi venia mai bine, prin prejurul lui Moș Florea. Și m'apropiam eu de bētrân și lingușitor îl rugam să cante cântecul lui, pe care nu l'am mai auzit de-atuncia. Și începea bētrânul mai mult pentru el, începea cu glasul lui slab și duios:

Maica din tóte mă scóte
Numai din două nu póte
Dela foc și dela mórte.

Cânta bētrânul înainte, cânta până-ce nebunatică de Păuniță sária ca o lăcustă dela locul ei, da fuga peste noi la moș Florea, îl apuca de gât și-i striga la ureche:

Și era un moș
Și-avea un cocoș
Ah ce mai cocoș
Cum cânta la moș.

Și ridea moș Florea și ridiam și noi și era atâtă veselie sub cerul acela senin de vară.

Și acum decă venia vre-o trāsură, nu ne mai ridicam; ne era lene, eram muiați de căldură. Moș Florea singur își făcea datoria. Șiontic-șiontic deschidea el pórtă și cu pălăria întinsă aștepta să-i cadă banul în palmă. Era vai de el, decă se întempla să-i nimerescă banul pe lângă pălărie și să-i cadă jos. Cât ce băgam de sēmă, ne repețiam. Și se făcea atunci o zăpăcéla și o tăvălélă prin țerină! Un furnicar tulburat.

Ricăiam, ne împingeam, sáriam de colo colo și când striga unul: »Écă-tă-!« ne repețiam cu toții, îl smulgeam din mână și ér i-l perdeam, și lupta asta ținea până ce unul din noi se ridica vesel și ridica mâna în sus arătându-l. Păunița avea noroc mai în tot-déuna. Și atunci ne ridicam cu toții prăfuiți și moș Florea se ridica mai pe urmă, dăr era necăjit foc și numa-l vedeam, că vine și-și ia cârja strigându-ne: Așa! Haide, cărați-vē, că vē frâng picidrele! Nu mai era de glumă. Se cătrânise Moș Florea și pace.

Și-apoi mai dăcea scuiând praful din gură:

»Par'cați fi băieți de țigan!« și Păuniții îi dăcea: »Stai, că te spui eu tată-tēu, șopirlă!« și-și trăgea pălăria pe ochi și pune fața de pământ. Atunci se făcea liniște și ne tremura sufletul la toți de necazul lui Moș Florea. Într'un târziu se întorcea în spre Păunița mai liniștit și-i dăcea:

— »Par'că tu ai fi deschis pórtă!«
Păunița sta ce sta, se uita când

la creițar, când la moș Florea și se apropia încet, sfiliosă de el, și când era aproape îi dăcea frumos. »Na!«, și-i da creițaru. Moș Florea și-l pune în șerpar și se însenina, ér noi ne uitam la șerparul lui și ne gândeam, ce de comóră de bănet mai are moș Florea în șerparul ăla.

Așa ne treceau șilele. Ne uitam să mai mănăcăm. Mă-aduc aminte, că nu mă mișcam de lângă pórtă tótă ziua. Avea bētrânul ăla ceva pentru mine, ceva de care nu pot să-mi dau sēma nică astăđi. Imi plăcea să mă uit în fața lui, să mă joc cu cârja lui, și eram nespus de mândru când mă lăsa să-mi culc capul pe un colț de haină de a lui. Și-apoi și el m'avea drag. Și-acum par'că-mi sună în urechi vorbele pe cară mi-le spunea, când se uita ridēnd la mine, ridēnd cu hohot vēđēndu-mē îmbrăcat în zăbunul ăla cărămiziu, care cu sdrēnțele ce-i atērnau mă îmbrăca tocmai bine și mășgălit pe la nas cu praful de pe grinda din șop, imi dăcea:

— Auleo!... Unde-i tată-tēu să te vađă.

Expoziția »Asociațiunii«

Încă în nr. 1 al „Transilvaniei“ pentru anul 1905, Comitetul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ a publicat un călduros apel către publicul român din țară, prin care a anunțat, că la 19 Aug. a. c. cu ocaziunea proximei adunări generale a „Asociațiunii“, se va inaugura în Sibiu primul nostru Muzeu istoric și etnografic român, și a cerut concursul tuturor prietenilor culturii poporului nostru pentru înzestrarea cât mai bogată a unei expoziții etnografice și istorice-culturale, care se va aranja cu acest prilej, spre a pune bazele muzeului nostru național. Programul prealabil, publicat încă atunci în „Transilvania“, a fost studiată și completată prin comisiunea instituită de comitetul central pentru aranjarea expoziției și a apărut acum în textul ei definitiv în „Analele“ Asociațiunii pentru Martie și Aprilie a. c.

Astfel publicul nostru cult este astăzi pe deplin orientat asupra scopurilor urmărite cu aranjarea expozițiunii, cât și asupra modalităților în care se intenționează prezentarea stărilor etnografice și istorice-culturale ale poporului nostru.

Acest cadru în care se proiectează expozițiunea, este însuși un eloquent interpret al importanței acestei întreprinderi frumoase a „Asociațiunii“ și astfel ar fi de prisos a o accentua din nou și la acest loc.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri de astă dată numai la acele părți ale programei, ce privesc secțiunile a căror înzestrare după natura lucrului se va pute face numai cu conlucrarea cercurilor largi ale publicului nostru cult.

Acestea sunt în primul rând: Expoziția istorică și în deosebi secțiunea de istorie politică și de istorie culturală. Cu privire la aceste secțiuni programa expoziției cuprinde următoarele înviațiuni:

(§ 45.) 1. Istoria cea mai veche (înainte de 1848). În acest despărțământ se vor expune: documente, diplome și acte, cari privesc istoria publică a Românilor din țară și a instituțiilor lor; potrete, scrisori și obiecte ale bărbatilor, cari s'au distins pe acest teren.

(§ 46.) 2. Epoca de la 1848:
a) documente, acte și scrisori; înosebi ale conferențelor naționale și ale comitetului național;

b) portrete, scrisori și reliquii ale bărbatilor distinși din această epocă;
c) tablouri, embleme, arme, distincțiunii și uniforme de la 1848;
d) literatura referitoare la 1848.
(§ 47.) 3. Istoria mai nouă:
a) documente și acte mai importante referitoare îndeosebi
α) la dietele de la 1863, 1865 și 1867—1891,
β) la conferențele naționale ținute de la 1869—1891,
γ) la activitatea comitetelor naționale instituite de la 1881—1894,
b) Portretele deputaților români din dietele de la Sibiu și Clușă și din parlamentul de la Budapesta (fără deosebire de partid);
c) reliquii de ale ómenilor politici mai însemnați din acest timp.

(§ 48.) Pentru înzestrarea acestei secțiunii se va face un apel public.
Obiecte de interes istoric din epocile înșirate, cari privesc în deosebi bisericile și școlile, apoi viața comunală și în fine cestiuni culturale, militare sau economice, se vor așeza în despărțăminte speciale, instituite pentru aceste ramuri.

(§ 49.) Documente și obiecte, cari privesc istoria culturală a Românilor din țară afară de cele referitoare la biserică, școlă, literatură și științe și la artele frumoase, cari se vor așeza în despărțăminte lor speciale, și anume:
1) documente și date referitoare la instituțiuni și societăți culturale române din țară și (în sect. XXXV.) expozițiile speciale ale acestora (Asociațiunea aradană și maramureșană, reuniunile de femei, reuniunile de lectură, societățile academice, cari toate vor fi invitate în special să participe la expozițiune);
2) mecenajii români, portretele și reliquii lor;
3) academicianii români (portrete și reliquii);
4) date statistice despre fundațiuni și fonduri culturale.

SCRIRILE DILEI.

— 20 Maiu v.

Cărți bisericesci românesci în Basarabia. Sfântul Sinod al bisericii rusești printr'un uzac al său a dat concesiune Românilor din Basarabia să-și tipărească toate cărțile bisericesci în limba română, dăr cu alfabet cirilic. Un bătrân român din Basarabia, salutând cu bucurie acest mic progres spre desrobirea Românilor basarabeni din jugul sclăviei, rógă pe filologii români, cari s'au ocupat cu filologia și fonetica ruso-română, să vină în ajutor Românilor din Basarabia pentru a pute

tipări și edita cărțile bisericesci într'un alfabet cirilic cât mai simplu și într'o limbă românescă cât mai corectă și mai clară.

Parastas. Sâmbăta viitoare la serbarea Sfinților Constantin și Elena 21 Maiu a. c., se va celebra în Capela cimiterului din Groverî un parastas de la 11—12 ore a. m. pentru fericii fondatori: Constantin de Steriu și Maria de Steriu, conform dispozițiilor lor testamentare. On. domni membri ai comitetului parochial și alți domni și dómne române sunt rugați a lua parte. *Comitetul parochial.*

Un proces pentru »tradare de patrie«. Cu ocaziunea demonstrațiilor ce s'au petrecut în Triest din prilejul turburărilor din Innsbruck cauzate de încercările între studenți germani și italieni când cu deschiderea universității italiene din Innsbruck, au fost arestați mai mulți cetățeni din Triest și dați în judecată pentru »tradare de patrie«. Procesul s'a tractat dîlele aceste în Viena și jurații au achitat pe acușai de sub crima tradării de patrie și i-a declarat vinovați numai pentru perturbarea ordinii, pentru agitație și alte delictes mai mici. Pe baza verdictului juraților, tribunalul a pedepsit pe funcționarul Suban la 6 luni temniță, pe agentul comercial Depaul la 9 luni și pe urloierul Saloteo la 100 cor. Pictorul Cozzi n'a fost pedepsit, nefiind cetățean austriac.

Preoți din Transilvania pentru Dobrogea. În ultima ședință a sf. sinod al României s'a primit propunerea, de a se aduce preoți din Transilvania pentru bisericile din Dobrogea, decât cei din România nu ar voi să se ducă în Dobrogea. Ministrul de culte a consimțit cu această propunere, însă a cerut, ca în cazul acesta preoții aduși din Transilvania să-și câștige mai întâiu recunoșterea calității de cetățeni români.

Fanfara studenților noștri de la gimnasiu. După o muncă și silință frumoasă și laudabilă, ce și-au dat'o studenții de la gimnasiul nostru, cari fac parte din fanfara înființată acum câte-va luni, au reușit a învăța și cânta cu deplin succes mai multe marșuri și alte cântece. Dumineca trecută elevii școlilor noastre au plecat în frunte cu fanfara la biserică și de-acolo înapoi, ér în fața gimnasiului elevii au defilat la sunetele fanfarei. Atât în decursul drumului cât și în fața gimnasiului s'au adunat multă lume, ascultând cu drag prestațiunile fanfarei. Studenții noștri merită totă lauda. Precum afirm, fanfara va însoți în cas de timp favorabil și în viitor pe elevii școlilor la biserică. De asemenea va face și revelionul în dimineața zilei majalului, care se va ține la începutul sêp-témănei viitoare.

Recunoșterea calității de cetățean român. Din București ni-se scrie, că d-lui Iosif Micu, farmacist în București, fiul d-lui paroch Iosif Micu din Feldiara, i-sa recunoscut în ședința de la 6 Maiu v. a Camerei române calitatea de cetățean român.

Duel mortal. Dilele acestea s'a întemplat în Budapesta un duel între doi deputați, anume contele Keglevich István de

65 ani din partidul lui Tisza și Hentz Károly de 27 ani, din partidul popular. Causa duelului a fost, că Keglevich a dis în dietă lui Hentz, că-i măgar, ér Hentz i-a răspuns lui Keglevich, că este un bou cu lăfa de pomană. Contele adevă după-ee și-a risipit averea uriașă, a ajuns să cerșască de la stat un fel de milă, ca să pótă trăi și tocmai din pricina acesta era cercetare contra lui. Duelul a fost cu săbii și sabia lui Hentz i-a străbătut lui Keglevich prin inimă și i-a eșit prin spate, rămânând mort. Din averea sa de 42 milioane îi rămăsese numai o moșioră, pe care a lăsat-o prin testament unei actrițe de la teatru, cu care a trăit. Soția lui, născută contesa Esterhazy nici n'a mers la înmormântarea bărbatului, ci i-a trimis o cunună pe mormânt cu inscripția »Auf Wiedersehen« (La revedere).—Deputatul Hentz a adresat după duel o scrisore președintelui partidului popular în care își exprimă părerea de rău, că duelându-se a călcat legile bisericii și regulamentul partidului popular.

Ciobanul Cârțan—la serbările din Constanța. Cetim în »R. L.«: Cu ocaziunea serbărilor din Constanța, despre cari vorbim la alt loc, regina Elisabeta a zărit în port pe ciobanul Cârțan, pe care îl primise odată în audiență la Castelul Peleş. Regina dișe regelui: »Uite ciobanul de la Peleş!« și s'a oprit și a stat cu el de vorbă. După-ce a schimbat câte-va vorbe cu el, regina a rugat pe regele să se învoiască a se fotografia împreună cu Cârțan. Regele s'a învoit și Cârțan a avut onorea de a fi fotografiat într'un grup, unde nu se afla de cât părechea regală și el.

Esamenul și maiialul elevilor dela școla gr. cat. din parochia Lipoveni (Alba-Iulia) se vor ține Duminecă în 4 Iunie st. n. a. c. în școla gr. cat. Începutul esamenului la 2 ore d. a. după finitul căruia la 5 ore urmază jocul. Venitul curat e destinat în favorul bisericii.

Reprezentăția diletanților români. Sâmbăta trecută în sala cea mare a »Redutei« s'a dat o reprezentăție de diletanți, asupra căreia am promis, că vom reveni. Diletanții s'au recrutat din tineri comercianți și industriași români și de mai multe luni s'au pregătit la această reprezentăție, ținând număröse repetiții. Cu un cuvânt au vrut să se prezente publicului cu o prestațiune conscientioasă și n'au cruțat jertfe de timp și osteneță spre a ajunge acest scop. Piesa, pe care au reprezentat-o, a fost »Hoții« lui Schiller, tragedie în 5 acte, tradusă de Iacob Negruzzi. Ori-cine, cât de cât cunoscător în ale scenei scie, că tragedia acesta, ca să pótă fi interpretată cum se cade, reclamă puteri artistice dibace. O societate de diletanți, fie ori-cât de sirguicioasă, nici-odată nu va pute obține rezultat multumitor. A fost deci o mare greșelă alegerea piesei și greșelă acesta n'a fost răscumpărată nici prin pregătirea conscientioasă, care merită de altmintrea totă lauda. Diletanții noștri au avut noroc cu d-l G. St. Moga, de mai mulți ani angajat la trupa germană a lui Bauer, care a făcut pe regisorul și a interpretat rolul lui Franz. Tot prin intervenția lui s'au obținut și costumele de la

Și rîdea și se uita la mine și mă întorcea pe toate părțile și se uita.

Decă mi-era fómă trimeteam pe Păunița să-mi aducă o bucată de pâne de acasă. Și cum se grăbea să nu cumva s'o prinđă bunica, lua ce găsia. Odată, mi-aduc aminte că a adus mai o jumătate de pâne De-abia venia cu ea. Moș Florea și-a scos briceagul legat cu spic de curea și l'a desfăcut de după brâu și a împărțit pânea la toți băeții.

Séra apoi, după ce treceau toate ciurđile, plecam și noi acasă cu moș Florea în mijloc. La răslogi ne despărțiam, el o lua șontic, șontic înspre capul satului dinspre móră. Noi stam și ne uitam după el.

Odată când am venit acasă Iancu,

Paunița și eu am deschis ușa de la uilță cu grije, ca să vedem cine-i prin curte, și bunica din fundul curții cum ne vedu așa îmbracați și negri de praf, cređu că suntem nisce țigani și ne strigă necăjită:

»Dumneđu se vă miluescă acuma, da mai duceți-vă și la dracu!«
Când a vėđut apoi, că suntem noi... he he... dăr acum nu vă mai spui ce am pățit! De-atunci îi ducea Iancu frica.

Și-a fost apoi că într'o bună zi când ne-am dus la pórta Bodului, moș Florea nu era acolo. Și par'că nici cerul cu tot seninul lui, nici câmpul, nici ierba nu mai erau frumoșe. Când te uiți cu sufletul trist la lume, trist și-se pare, ori cât ar fi ea de veselă și ceva trist se furișase în

sufletele noastre.

Am așteptat până de cătră amėđă și vėđend că tot nu mai vine, am luat'o încet, încet spre casa lui. Treceau pe lângă noi trăsuri, dăr nu ne mai uitam la ele. Fără moș Florea nimic nu ne mai plăcea.

La capul satului ședea el într'o casă strîmbă mică și de de-abia se zărea din nisce tufe de liliac. Două terești mici și triste ca nisce ochi plânși se uitau la noi posomorđite. Vre-o câteva vrăbii cântau în tafele de lângă casă. Și era o liniște tristă prin prejur, ca liniștea din prejurul unei biserici părăsite.

Ne-am apropiat sfoși și ne-am uitat pe ferestră. Moș Florea sta lungit pe o laviță și când ne-a vėđut, ne-a făcut semn cu mâna. Am intrat înăuntru și l'am în-

cunjurat și am stat așa fără să dîcem o vorbă.

Mi-aduc aminte, că ne-a cerut să-i dăm apă, și mi-aduc aminte de două lacrimi ce-i curgeau pe obraz. Și-mi mai aduc aminte, că bunica ne trimitea în fiecare zi de-i duceam mîncare caldă. Și-ai poi... nu mai sciu...

S'a dus... Și s'a dus și copilăria mea cu densusul. Și decă cerc s'o reînviu, e că n'am mai găsit'o și sciu că n'am s'o mai găsesc nici-odată.

Și de aceea câte-odată îmi îndemn sufletul să retrăiesc clipe depărtate. O amăgire. Fie!... Amăgesce-te și tu sorioră și spune-mi Păunița'o nu-i așa, că cerul de atunci era mai frumos ca cel de astăzi?...
Zaharie Bărsan.

1905.

De Primăvară și Vară.

Articole de reclamă:

Catifea reclame colorată foșnitore Metru fl. 1.35	
„negră” per metru fl. —.95, 1.35, 1.50.	
Mătăsării japoneze de spălat, metru	85 cr.
Liberty sublime în toate colorile, metru	78 cr.
Louisienne brillante metru	95 cr.
Mătăsării negre pentru toalete, dela 85 cr. în sus.	
„ pentru rochiil de mirésă ” 70	” ” ”

<p style="text-align: center;">Noutăți!</p> <p>Voile Grenadine în coloril forte frumoșe 120 cm. lat.</p> <p>Voile de Soie ” ” ” 120 ” ”</p> <p>Popeline brillante ” ” ” 120 ” ”</p>	<p style="text-align: center;">Noutăți!</p> <p>Dantele irlandese cu cusături pe pânză de in.</p> <p style="text-align: center;">De tot nou! De tot nou!</p> <p>Roli Catifea negră 50 cm. lată fl. 1.90 etc. etc. etc.</p> <p style="text-align: center;">La dorință se trimitt mostre gratis și franco.</p>
--	--

Mare asortiment de mătăsării Scoțiene!

Taffetas-Riche cadrilat și vėrgat travers pentru **Toalete și Bluse!**

120 cm. late: Radium și Crėppe-brillante în toate colorile. — Mătăsării Mitte-Fleurs și Chine. — Genre Louis XV. — Dantele frumoșe, — Perlűil și rochiil de in cu cusături.

În magazinul de mătăsării:

Szénásy, Hoffmann & Co.

Budapest, IV., Bécsi-utca 4.

trupa germană. Alături de Moga relevăm pe Emanuel Bobancu (Carl Moor), Ioan Furnică (Maximilian Moor), care au isbutit să presteze tot ce se poate aștepta de la nisele diletanți. Rolurile și le-au știut bine și celelalte persoane, dăr ca joc de scenă, fresce, lăsau mult de dorit. Piesa a durat de la 8 ore până la 2 ore după miezul nopții. Un inconvenient de neiertat! — Public a fost puțin și întreprinderea în privința materială a avut fiasco. Cu toate acestea tinerii nu s'au descurajat și după reprezentație au dansat până în ziuă, la sunetele muzicii militare.

Muzee comerciale române. La ministerul de domenii se studiază în principiu chestiunea înființării unor muzee comerciale românești în Turcia, Bulgaria, Grecia și Egipt cu eșantioane (mostre) din toate produsele țării care ar pute fi exportate în aceste state. Fără îndoială, că înființarea unor asemenea muzee, acum când serviciul maritim român a luat un avânt atât de frumos, ar fi în folosul dezvoltării exportului României în Orient.

Recolta rapiței în România. Dacă timpul va fi favorabil la seceriș, pe la finele lunii curente, — scrie „Expr.“ — recolta rapiței va fi excepțională anul acesta, în special în unele județe din Moldova. În Dobrogea, cu deosebire în județul Constanța, rapița nu se prezintă în condițiuni așa de bune. Bâncile au început să facă avansuri pe noua recoltă de rapiță și s'au încheiat chiar și unele tranzacțiuni destul de însemnate. După un an agricol din cele mai desastroase, o recoltă bogată de rapiță deșteaptă cele mai frumoase speranțe în lumea agricolă.

Grăznic ciclon în insulele Caroline. O telegramă din Sydney anunță, că un ciclon înspăimântător a băntuit insulele Caroline. Pagubele sunt colosale. A fost un mare număr de morți și răniți, între cari mulți europeni. Câte-va bastimente s'au scufundat. — Ciclonul este un vânt furios.

Un moșneg de 147 ani. În satul Bolicic din județul Craceamița (Bosnia) trăiesc un moșneg sârb cu numele Nedo Crisicic, în vîrstă de 147 ani. Acum câte-va zile a figurat într'un proces ca martor, pentru o mără străveche. Nedo a arătat exact comisiunii locul unde a fost odinioară mără și spusele lui au fost adevărate de pietrele de mără ce s'au găsit în pământ.

Aviz. Duminecă în 4 Iunie este deschisă Farmacia „La Ursu” a lui Victor Roth, Colțul strada Hirscher și Orfanilor nr. 1 (fost Tergul-Straelor).

Onoratele dame știu prea bine cât de important este a avé o față frumoasă și frescă, și ce putere și atracțiune, ce comoră este acesta pentru o damă. Nu este de ajuns ca cineva să aibă o formă frumoasă a corpului, un exterior plăcut; căci cel mai important lucru este curățenia obrazului, care se fie lipsit de pistru, neted și fresco. Dama sunt cunoscute aceste reguli de frumseță, din care cauză sunt gata a jertfi pentru cultivarea feței, pentru a-i mări frumseța și a o conserva. Astăzi nu mai e un secret, că laptele de castraveți cel englezesc al lui Balasa este singurul cosmetic, care după două până în trei întrebunțări face să dispară sgrăbunțe, pistru, petele de mai, parasiti și netedeșce sbârcelile și face pe lângă albă și fresco. Sticla cu 2 cor. se poate căpăta în farmacia. Se trimite prin postă dela farmacia C. Balasa, Budapesta. Erzsébetfalva.

Aparate de fotografie pentru diletanți. Firma A. MOLL, liferantul curții c. și r. din Viena Tuchlaaben Nr. 9. își recomandă amatorilor de fotografie, articolele sale necesare pentru a fotografia. La cerere trimite liste ilustrate conținând prețurile.

Din Țera Oltului.

Sfîrșitul lui Maiu, 1905.

(Alegerea de vice-span și alte.)

Membrii reprezentanței comitatense a Făgărașului de astă dată s'au sufluat și venind cu mic și mare la adunarea comitatensă, li-a succes a-și alege de vice-comite pe bărbatul lor dorit Alexandru Belle, unul dintre cei mai vechi, statornici și harnici angajați ai comitatului Făgăraș, care trecînd prin grele și ispititoare timpuri, și-a ajuns cel puțin acum la bătrânețe răsplata meritată.

Un merit netăgăduit la reușita alegerii însă revine d-lui fișpan al comitatului Brașov Dr. George Székely, care de present substitute și pe fișpanul comitatului Făgăraș. D-sa cu tact și înțelepciune,

a dat curs liber alegerii fără de a se îngera, și lucru principal, a pus în candidație pe toți câți au competat.

Noului vice-comite, în calitatea sa de șef administrativ al comitatului, i-se impun grele probleme, la a căror rezolvire i-se cere mult tact, mare grijă și grea muncă. Sunt multe grajduri augiane, cari trebuiesc curățite! Intrebarea va fi, cu care să începă?

Cel mai neglijat ram în administrația comitatului este, după părerea mea, ramul economiei și al industriei. Statul se interesează în genere de înaintarea economiei și industriei jertfesce și pentru ele, le ocrotesc, ajută din mijlocele lui și se nivesc a spori introducerea și promovarea lor.

Deci terenul industriei și al economiei fiind un teren încă neîncercat, neîntrodus, e lipsa cea mai ardeătoare, ca noul vice-comite să se intereseze mai întâiu de toate de introducerea unei economii mai raționale și a unei industrii la țeranii noștri. Să instituiesc în toate satele grădini de pomi nobili, de legume de calitate bună, să stăruiesc a-se cultiva nutrețuri artificiale; să introducă un soi de vite mai nobile, de vierți, galițe și oi. Să se îngrijescă ca pădurile urbarialistilor, comunelor politice și bisericilor să devie accesibile prin facerea de drumuri de pădure și comunale, să înființeze pășuni în pădurile aceste, rupînd o parte din păduri spre scopul acesta.

În urmărirea acestui scop ar trebui noul vice-comite să-și ia exemplu de la vice-comitele Brașovului, să confereze cu el, să-l întrebe cum și cu ce mijloce a expedit el în satele săsești și ciangăiesci, mai în fie-care comună, din o parte a pădurilor pășuni pentru vitele de rasă introduse în totă țera Bârsei, cum i-a succes, a introduce producerea de trifoiu, lufernă, mazărice etc., cum s'au înființat societățile de lăptărie, de brânzeturi, unt prăpăt, atât de mult căutat, cum și cu ce mijloce a înființat școli de țesut, școli de prăsit răchită, din care apoi se fac coșuri și alte multe, așa că comunele din țera Bârsei emulează cu ori-care comună din Austria sau Germania.

Opera acesta începută de vicespanul Brașovului de 12—15 ani i-a succes în urmă numai stăruinței sale eșind în totă săptămîna odată se de două ori când în una, când în alta din comunele din comita.

A lua exemple bune dela alții nu numai că nu e o scădere, ci e o laudă, deci nici d-l vicecomite nou ales al Făgărașului să nu ne ia în nume de rău, decă îl rugăm să imiteze pe expertul vice-comite al Brașovului și cu cea dintăiu ocaziune, cercetînd o expozițiune din țera Bârsei, să ia informațiuni dela șeful administrației din comitatul Brașovului. Pociu.

Sôrtea unei școle românești.

De pe malul Têrnevei-mare, Maiu 1905.

Onorate Domnule Redactor! În numărul 62 al prețuitului diar „Gazeta Transilvaniei” a apărut o corespondență datată din Micăsasa, în care sub titlul: „sôrtea unei școle românești”, s'a arătat, că școla română din acea comună nu peste mult are să înceteze a mai exista, s'a arătat asemenea purtarea condamabilă a poporului unit în fața adunării parohiale presidiată de protopopul tractului, în care, fără de a-se cugeta la urmări mai fatale, cu un glas a pledat pentru școlă de stat, dicînd că sunt sêraci, n'au cu ce-mai susținé școla prezentă.

Se vede însă, că acea procedură nesocotită a acestui nesocotit popor, n'a fost numai o cobe sburătoare, ci o dorință din inimă, dăr până atunci ascunsă.

Și étă că corespondentul „Gazetei” n'a fost prooroc mincinos, de ôre-ce proorociile sale au ajuns a deveni deja tristă realitatea. Persone doritoare de a vedé și în această comună mărișoră și aproape curat românească școlă de stat, au pândit ocaziunea și au desfășurat la foruri competente starea desolată a cauzei, cari ca să nu se piardă cele câteva familii de unguri și jidovi din comuna Micăsasa, au și grăbit a-le sări în ajutor.

Deci în 27 l. c. a eșit la fața locu-

lui fisolgăbirul cercului cu inspectorul reg. pentru a duce la realizare cauza și li-a succes, da li-a succes de minune, căci atât comitetul comunal, cât și cel parohial ca senat școl., în frunte cu preotul local, a cedat în cea mai mare liniște ca să fie școlă de stat, ér școla românească de până acum să nu mai existe pe viitor.

Despre decursul lucrului s'a luat protocol în regulă, pe care atât „sfîntia sa” l'a scris, cât și ceilalți membri.

Se vede, că ajutorul de stat a fost bine chibzuit atunci când s'a statorit a-se distribui preoției. Étă acum că i-se arată ródole. Apoi ce va urma pe mai departe, nime nu s'a gândit, d. e. că ce are să se alégă cu dascălul cel aplicat și care n'a fost tras în cercetări disciplinare, ca să se réstorne din postul său. Unul pôte să péra pentru mai mulți, pôte că așa a cugetat acel popor de mii de ori ne-socotit.

Aici a jucat un rol capital și un notăreșel cercual de o natură cam firetică, care pentru a-și face merite față de mai marii săi, pe deoparte, ér pe de alta ca să fericescă mai bine pe șogorul său, care e inv. ref. în Micăsasa, n'a încetat a face intrige în sus și în jos, pentru ajungerea țintei sale.

Remâne acum să vedem, ce va face P. V. Consistor din Blași? Va lăsa numai în mâna sorții această școlă și pe dascălul ei, sau va protesta sus și tare contra acestui act de tristă aducere aminte, susținînd această școlă, care are un dascăl vrednic în persóna d-lui Toma Simu și care față de alte școle e bunișoră și în alte privințe.

Despre altele, ce vor urma, cu cea mai mare acurățete vă voi raporta cu permisiunea d-vóstré. Veritas.

Prelegere populară în Săcele.

Comitetul desp. I. al „Asociațiunei” a întocmit Dumineca trecută în Satulung (Bis. Sf. Archanghell) o prelegere populară, împreună cu proiecțiuni cu aparatul ski-opticon. Prelegerea a constat din 2 părți. Partea întâiu s'a ținut în Biserică, unde după un scurt serviciu dumnezeesc și după discursul de bineventare al președintelui agenturii din Satulung, pâr. Romul Verzea, și după un cuvînt de deschidere al directorului despărțământului, d-l Anania Boldor, învățător-dirigent și președintele agenturii din Codlea a vorbit despre „Cultivarea legumelor”. Vorbirea interesantă și instructivă a d-lui Boldor a fost urmărită cu cea mai mare băgare de seamă de publicul, care se afla de față și care consta cu deosebire din femei și din copii. La sfîrșitul vorbirii directorul desp. a mulțumit prelegătorului pentru folositoarele sale învățăturii și a recomandat celor de față punerea în aplicare a sfaturilor date. Ca îndemn pentru cultivarea mai intensivă a legumelor din partea poporenilor noștri din Săcele, care de obicei le cumpără de la grădinarii din Brașovul-vechiu și de la Stupini, dînsul a oferit un premiu de 10 cor., care se va distribui acelei economie din Satulung, care va prăsi legumele cele mai frumoase.

După prelegerea din biserică publicul se îndreptă spre școlă învecinată, unde într'aceea d-l profesor Aurel Ciortea, membru al secțiunii științifice a „Asociațiunei”, aședase aparatul de proiecțiune. Acuma urmă partea a doua a prelegerii, „O excursiune prin România și scene din răsboiul româno-ruso-turc din 1877—78”. O serie întregă de tablouri geografice și etnografice privitoare la regatul vecin și la locuitorii lui se desfășură înaintea privitorilor, cari urmărirea și această parte a prelegerii cu cel mai mare interes. Excursiunea se începu la Sinaia, se continuă apoi la Bucuresci, unde cei de față avură prilej a vedé tot ce este mai însemnat în capitala României și apoi se îndreptă peste mărișorul pod de peste Dunăre pe țermurile drept a acestui riu, unde s'au petrecut evenimentele memorabile din 1877—78. Șirul tablourilor se încheie cu chipurile bisericilor celor mai pompoase din lume, între care și „mărgăritarul țării românești”, biserică de la Argeș. Explicările la diferitele chipuri le-a dat directorul desp. Din când în când aceste explicații au fost întregite cu fragmente interesante din lucrările poetului G. Coșbuc.

La finea prelegerii pâr. Rom. Verzea mulțumi comitetului desp., reprezentat prin d-nii A. Bârseanu și Dr. N. Vecerde, precum și prelegătorilor pentru ostentela lor. După prelegere dînsul intruni la masa sa ospitală atât pe oșpeții brașoveni și soțiile lor, cât și pe d-l An. Boldor și pe câți-va din fruntașii parohiei (pâr. Alexe Verzea d-l Bodeanu și d-l învățător Savu Luca, conducătorul corului bisericesc.)

Coresp.

ULTIME SCIRI.

Paris, 1 Iunie. Astă noapte, la ôrele 12, când președintele Loubet eșise de la teatru întovărășind pe regele Spaniei, o bombă a explodat în apropierea trăsorei lor. Din fericire nici unul din ei n'au fost atinși. Bomba a ucis cinci persoane, cari treceau prin apropiere și a rănit încă câteva.

Paris, 1 Iunie. În momentul exploziei regele Spaniei și-a păstrat calmul, el fu aclamat în mod frenetic de mulțime. Numele autorului atentatului e necunoscut. El are o rană la ochiul drept și refuză să vorbescă.

Tokio, 1 Iunie. Mikado a autorizat pe amiralul Togo să permită amiralului Nebogatov să adreseze un raport detaiat la Petersburg asupra luptei navale și o listă de ruși răniți și făcuți prizonieri.

Londra, 1 Iunie. „Times” confirmă, că Țarul a declarat, că nu va face pace cu nici o condițiune. Răsboiul va continua până la extrem. Rusia nu pôte să cedeze și nu va ceda.

Berlin, 1 Iunie. „Frankfurter Zeitung” drimesce din Tokio scirea, că amiralului Rosdestvenski i-s'a făcut o operațiune în spitalul din Saspho. I-au extras din cap, braț și pantece schije de granat. Starea lui e gravă. Schijele au băgat în corp bucăți de postav din uniformă sa. El a obținut permisiunea de a telegrafia soției sale la Petersburg.

Tokio, 1 Iunie. În al șeptelea raport al său, Togo spune, că 8 cuirasate ruse, 3 încrucișătoare cuirasate și trei păzitóre de coste, cari formau forța principală a flotei rusesce, au fost scufundate se prinse, alte crucișătoare de clasa a doua și alte vase de grad inferior au fost distruse. Nici un vas mai mare japones n'a fost scos afară din luptă.

Ce să facem?

Plan de lucrare întocmit pentru despărțământul Clușit al „Asociațiunei” prin Dr. Amos Frâncu, directorul despărțământului.

(Urmare.)

D) În cadrul acestor mijloce despărțământul va trebui să lucreze în următoarele direcțiuni:

1) să stăruie ca pe sate în timp de iarnă să se introducă pentru adulți și majori analfabeți — cursuri de cetil, în care scop despărțământul să distribuie abecedar pentru un preț moderat sau la necesitate chiar și gratuit. Pentru ușurarea unei lucrări sistematice, despărțământul să publice un concurs pentru un asemenea abecedar, acordând pentru cea mai bună lucrare un premiu de 25 cor., care să fie urmat de o altă lucrare premiată, aritmetica pentru popor, să apeleze la conlucrarea preoților și a învățătorilor și să distribuie premii între cei-ce s'au distins în rezultate;

2) să lătescă bibliotecile populare în cât se pôte în fie-care comună și chiar și la miliție și spitale decă s'ar admite, cu mijlocele disponibile și din contribuirea „Economului”, ținînd cont de bibliotecile existente și creînd una proprie a despărțământului, în care alternativ se se trateze teme morale, igienice, de drept, economice și literare și pentru ușurarea acestei lucrări să se acuireze în prețul costului și edeie sub numele despărțământului Cărțile Săteanului Român apărute în tipografia Petru P. Barițiu. Pentru prelucrarea unor anumite teme să se fixeze din când în când premii;

3) să eede se sprijinescă ca lectură pentru clasele culte ediția unei biblioteci universale române, după chipul celei germane „Reclam”, cu scop de a populariza operele literare clasice străine și române apelându-se pentru traduceri mai ales la conlucrarea studenților români de la toate facultățile cu principul divisiunii muncii, premiindu-se lucrările cele mai bune;

4) să publice în biblioteca populară o carte de bucate pentru țeran și pentru lucrarea ei să deie un premiu de 25 cor. și la loc și timp potrivit să se facă școle de fiert practice pentru țeran cu deosebită considerare la copitul pânii. În această privință să se reclame ajutorul reuniunilor de femei și a preoteselor și învățătoreselor cunoscute ca bune menajere;

5) să publice în biblioteca populară o carte despre *construcțiunea unei case țărănești* model, în condiții igienice și legale compuse prin un pricepător și tâlmăcit la înțelesul poporului, spre care scop să fie rugați câți-va dintre inginerii români;

6) să apeleze la preoțime și cărturari ca să scrie o serie de predici și *căzani populare* referitoare la problemele noastre sociale, materiale și morale, cari să se tipărească în bibliotecă și să se distribuie apoi la preoți și învățători, ca să le cetască Dumineca;

7) să editeze un *călindar* al despărțământului venit a populariza scopurile instituțiilor noastre;

8) să publice de urgență în biblioteca populară *tractate* despre crime, delict, contravențiuni și pedepse;

9) să scrie și publice în bibliotecă *monografiile* comunelor mai importante;

10) să popularizeze *lecurile* bune populare și *primul ajutor* prin broșuri în bibliotecă, căutând a distribui colecții de pansamente pentru întâiul ajutor și medicină gratuită la cei lipsiți prin reuniunile de femei, fruntașii dela sate și agenturile asociației, apoi să inițieze crearea unui institut român de policlinică în Clușiu;

11) să lătească ideile pentru *asigurare* și în particular asigurările *contra focului* și pentru *cheltuielile de înmormintare* prin broșuri, er „Asociațiunea” să fie rugată de a propaga în centru și prin toate despărțimintele ideia grupării tuturor cercurilor interesate pe lângă un institut de asigurare existent cu obligământul de a sprijini și el în schimb acțiunile „Asociațiunii” sau încât nici unul din aceia nu ar corăspunde, să inițieze înființarea unei *bănci* de asigurare nouă cu sediul în Clușiu; tot în aceste cadre sau prin crearea unei societăți separate ar trebui să se rezolve chestiunea asigurării vitelor;

12) să facă o broșură pentru lămurirea poporului despre *imprumut* și dobândă, credit folositor și păgubitor;

13) să combată *credințele deșarte* și să esplice prin broșuri fenomenele din domeniile științelor naturale;

14) să facă propagandă contra emigrării în America și să lămurască pericolele prin broșuri;

15) să aranjeze conferințe și în acest scop să apeleze la fruntașii din despărțământ și din alte părți mai ales însă la preoți și învățători, cari să fie rugați de a da eștiri unor lucrări populare, cari li se vor pune la dispoziție;

16) să constituie o comisie de drept, care între limitele legii advocaționale să deie informațiuni gratuit membrilor pentru a-i lămuri și a împiedeca procesele lor fără rost. Acastă comisie să se însărcineze de a iniția o societate de iuriști români întru ajutorarea în lupta pentru drept a micului proprietar român, er centrul „Asociațiunii” să fie rugat a organiza și o secție pentru drept și științele de stat;

17) să recomande prin circulare cum-părarea de tablouri potrivite gustului național pentru casă, școală și biserică și să aranjeze, eventual editeze o colecțiune din acestea pentru a fi arătate cu privilegiul adunării sau a altor excursiuni;

18) să distribuie premii în cărți la învățători și elevi silitori;

19) să facă colecțiuni de obiecte importante pentru istorie și etnografie și mai ales o colecțiune de costume și mustre de lucrări originale femeiești naționale și pentru dezvoltarea gustului să acuireze albumul artistic al societății agricole din Sibiu; toate aceste la ocașiuni potrivite să fie puse la vederea poporului, colecțiunile să fie trimise și la expoziția proiectată în Sibiu ca grupă separată și comitetul să mijlocească dăruirea orî vinderea obiectelor pentru museele Asociațiunii;

20) să scrie o broșură explicativă despre instrumentele agricole moderne cu îndrumări, că de unde și cu cât se pot câștiga și să aranjeze despărțământul după putință o colecțiune din acelea, care sau în centru, sau în apropiere, sau cu garanță chiar și în depărtare să potă fi arătate orî supuse unei probe;

21) să organizeze coruri țărănești pentru cântări bisericesci și lumesci, distribuindu-se statute și note. Să inițieze cursuri de vară pentru conducătorii de cor și adunări de emulațiune între diferite coruri;

22) să organizeze agenții în Clușiu centru, suburbiile și provinții prin delegați numiți prin birou;

23) să facă un cabinet de lectură central în Clușiu, pentru meseriași și țărani, încât se potă și în suburbiile și în provincie;

24) să organizeze un colportagiu sistematic pentru popularizarea cărților pen-

tru țărani și în acest scop să creze un contact organic cu colportorii acreditați;

25) să distribuie tablouri murale antialcoolice cu explicațiuni orale în acest scop;

26) să distribuie premii pentru rezultate la grădini, pomării și stupării și prin o broșură potrivită să deie înviațiunii necesare pentru aranjare;

27) să aranjeze o colecțiune de lucrări industriale populare, mai ales lemărit, inițindu-se o școală în acest scop la Feleac și Mărișel;

28) să facă un album fotografic conținând ținuturi, localități, edificii, monumente istorice și tablouri figurale importante (casele Barițiu, Oltean, Ramonțai, Petran, Bobb, Leményi, Havasi, Haldi, L. Vajda, Micaș, Pelagia Roșu, baron Popp, ruinele castelului Gelu, locul căderii acestuia duce, Mărișel, Fântânele, regele Matia, bisericile Feleac, Dezmir, Gilău și Cojocna, cetatea din Clușiu, Someșfalău etc.). În acest scop se hotărăște câștigarea unui aparat mic de fotografie pentru amatori, colecțiunea ce se va face să se trimită și la expoziția proiectată la Sibiu;

29) să igureze așezarea de comercianți români și de societăți de consum, cari se fie ajutate de a-și câștiga și licențe pentru beuturi;

30) să deie orientări practice țăranelor pentru valorisarea și acuirea pământurilor și a pădurilor prin broșuri.

(Va urma).

Apel

cătră elevele absovente ale școlii civile de fete a Asociațiunii din Sibiu.

Cu privilegiul inaugurării muzeului național, în 19 August 1905, va aranja „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” și o expoziție etnografică și istorică-culturală în noul palat al muzeului și în edificiul școlii de fete a Asociațiunii.

În cadrele acesteia e învitată școlă noastră să aranjeze și o expoziție specială, la care să contribuie fostele eleve ale școlii superioare de fete a Asociațiunii.

În scopul acesta apelăm cătră elevele absolvente ale școlii Asociațiunii, să binevoioscă a-ne trimite pentru expoziția numită lucruri proprii de mână, alese din punct de vedere estetic, cum și din punct de vedere al industriei naționale de casă, din oricare ram.

Obiectele să se expedize la adresa domnișorei Elena Petrașcu, directora internatului, până la 1 August 1905 st. n., și să se indice precis, decă obiectul se dăruiesc școlii, orî se cere restituirea lui.

Din conferința corpului profesoral, ținută în Sibiu la 29 Martie 1905.

Dr. V. Bologa,
director.

Victor Păcală,
profesor.

Adunări de învățători.

Micăsasa, 29 Mai 1905.

Onorate Domnule Redactor!

Adunarea de primăvară a inv. gr. cat. din desp. *Blăși* aparținător reuniuni inv. gr. cat. din Archidieceasa de Alba Iulia și Făgăraș s'a ținut în 14 Mai st. n. a. c. în comuna *Țapu*, care e compusă din două naționalități, din Sași și Români, dureri numai, că cești din urmă de câți-va ani sunt desbinați în două confesiuni gr. cat. și gr.-or. scie Dumneșu prin ce ne'nțelegeri. Acesta e un rău foarte mare pentru această comună și pentru Români în genere, căci din această urmăză multe lucruri ce ne dau înderăt. Ar fi timpul ca asemenea cauze de desbinare între frate și frate, să dispară. Căci e dureros ca un popor așa de mic, cum sunt și Țepeni, pe lângă că sunt amestecați cu alte neamuri străine de el, să se mai înstrăineze și separeze unul de altul și frații de un sânge, în cari numai un suflet ar trebui ca să bată.

Greco-catolicii, cari sunt trupina, au biserică și școală destul de frumoșe, au preot și inv. la culmea misiunii lor fără a-le pute face omul ceva excepțiune.

Dér să revin la obiect: Adunării i-a premers serviciul divin, celebrat de cătră parochul local Vasile Dancu, er cântările

au fost executate de corul improvizat al învățătorilor prezenți cu cea mare armonie. Terminându-se acesta ne-am adunat în sala școlii, unde președintele George Făgărașan deschide adunarea prin o vorbire acomodată, trecându-se așa în ordinea statorită la desbaterea punctelor din program, cari toate au fost discutate cu viu interes din partea celor prezenți. Și prezenții au fost cu puține excepțiuni mai toți învățătorii din tractul nostru protopopesc, ceea-ce e viudă dovadă, că omeni încep a-se trezi din letargia ce a cam domnit în sinul acestui despărțământ.

Disertațiuni bine reușite au ținut George Făgărașan inv. în Țur și George Călugăr, inv. în Cisteiul rom., dureri însă că aceia pe cari i-a privit acestea, au fost în număr de tot neînsemnat, adecă poporul. Prelegere practică din intuițiune a ținut Retru Nemeș, inv. în loc, care luându-se la critică din toate punctele de vedere, s'a aflat de bine succésă. S'a discutat și despre manualele didactice în genere, cum și alte cestiuni din sfera educațiunii și instrucțiunii noastre primare și cari ne privesc mai de aproape.

Preoțimea din tract și de astă dată a strălucit cu absența, căci nici un preot afară de Vasile Dancu din loc, nu s'a prezentat, cu toate că s'ar cuveni a face parte regulat la aceste frumoșe și folositoare întruniri, cari ast-fel fiind, mai importante ar deveni și mai însemnate.

După terminarea agendelor oficiose a urmat banchetul comun, unde am fost bine provăduți din partea colegului Petru Nemeș și unde n'au lipsit nici toastele cele frumoșe, nici veselie potențată prin cele mai frumoșe poesii naționale, asemenea glume și convorbiri interesante cum se cade să facă aceia, cari duo una și aceeași sarcină grea, dér frumoșă.

Dându-ne apoi mâna frățește, ne-am despărțit, plecând fie-care la ale sale, ducând cele mai plăcute suveniruri și urând din inimă a-ne revedea la adunarea de toamnă în Bucerdeș-grânosă în număr mai complet și tot mai cu mare însufletire pentru cauza noastră sfântă!

Toma Simu,
învățător.

Trestia (Valea Agrașului) 15 Mai 1905.

Onorată Redacțiune! Când prind condeiul a scrie aceste șire, mă aflu încă tot sub impresiunea adunării de primăvară a inv. gr. cat. din districtul protop. *Dergea* din archidieceasa gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș ținută în școlă din *Lupșia* (Selagiu) în Dumineca Tomei.

Sosiți în comună am fost primiți călduros din partea învățătorului local. Întruniți în corpore învățătorii iau parte la serviciul divin celebrat de preotul local Gavril Trencă. Cântările le conduc învățătorii în cor cu cea mai mare precisiune și erau ascultați de cei prezenți cu viu interes. La finea sf. liturgii preotul local, prin o vorbire acomodată și instructivă salută corpul învățătoresc cu totă căldura arătând prin cuvinte alese însemnătatea școlii și a instrucției și termină salutând pe oșpeți cu un bine ați venit.

De aici ne întrunim în sala școlii unde afară de 5 membrii toți sunt prezenți, încă și vre'o câți-va domni învățători din diecesa Gherlei sunt de față și un număr frumos de popor. Din inteligența din loc se află de față d-l Teofil Dragomir cu familia.

Intruniții fiind în număr corăspunător în sala de propunere d-l president Gligoriu Rusu, cu o espresie senină și serioasă ia cuvântul de deschidere, în care scoțe în relief ținta și scopul reuniunii și îndemnând pe corpul didactic, a-se nisui că întru toate să fie activ și zelos, înpliniindu-și misiunea în toate direcțiile. O deosebită bucurie ne procură d-l protopop tractual, bine-voind în calitate de president onorar, a conduce adunarea, a promova și sprijini propășirea și înflorirea reuniunii, ba au fost atât de gentil de a luat asupra d-sale și unele afaceri, cari îi servesc numai spre greutate.

În sensul „Convocării” se discută punct de punct, încingându-se dispute foarte interesante, er ca rezultat instructive și practice. Am de a aminti lecțiunea practică ținută de Teodor Pop, inv. în Gălgău, din sfera albinăritului, care la cei prezenți a făcut o impresie plăcută, fiind ascultat cu viu interes.

Lecțiune din sfera pedagogiei a ținut Ioan Vodă, inv. în Borza, care asemenea a fost succésă, comisiile esmise pentru cenzurarea și aprețierea celor două disertații le află pe deplin succese.

Bibliotecarul pe scurt își face raportul despre starea bibliotecii, numai cu acel adaus că în decurs de un an biblioteca s'a sporit numai cu foia „Telegraful Român” donată de învățătorul din Trestia Petru Tăslăuan. Urméază raportul casarului, dându-și sémă despre toate precepțiunile și erogațiunile er comisia esmisă cenzurând cassa o află în deplină ordine.

O deosebită bucurie avem la ordinea punctului din program: Inscierea membrilor noi. d-l Teofil Dragomir din loc, se inscrie ca membru fondator, plătind tot odată și taxa prescriasă. I-se exprimă mulțumită protocolară. Și mai veselii ne simțirăm când d-l casar Dumitraș ne spune că d-l Dragomir e primul în acest tract ca membru fondator.

Adunarea de toamnă se va ține în Chechiș, la centru, nu ca acum în marginea Selagiului. Sperăm că și d-nii cari au absentat, se vor prezenta.

Terminând cu procesul verbal, respective cu partea oficiosă din program, cu toții luăm masa la inv. unde bine înțeles nici toastele nu au lipsit.

Petru Tăslăuan,
not. desp.

Esamene la sate.

Gădălin, 28 Mai 1905.

Până în prezent școlile noastre populare, pe lângă toate jertfele mari ce le aduce poporul pentru susținerea lor, au adus puține rúde, căci numărul analfabecilor este încă mare. Causa că în școlile noastre de la sate nu s'a făcut progresul așteptat, în comparație cu jertfele prestate de poporul nostru, mulți o atribue neinteresării și indiferențelor poporului nostru față de școlă, fiind-că nu-și dau pruncii la școlă. Eu însă nu consimțesc cu asertiunea această. Poporul nostru cunoșce importanța școlii, la această l'a adus lipsele și esperiențele dilnice, abstrăgând de la luminarea din partea celor competenți. Cum-că țăranelor nostru nu mai potă fi inculpat cu nepăsare față de școlă, dovadă despre această este, că el pe lângă toate lipsele numeroșe și a ispitelor viclene, totuși nu se lasă de școlă sa, ci aduce toate jertfele posibile pentru a ridica școlă (pălute) după planul ministerial, își dotéază învățătorul conform legii, așa că acest spirit de jertfă este admirat chiar și din partea străinilor, cari numai bine-voitori nu ne sunt.

Ei bine, vor replica unii, atunci pentru-ce nu-și trimit pruncii la școlă? Să mă ierte orî cine, dér cauza zace alt undeva, nu în nepriceperea poporului, ci în d-nii învățători — onore excepțiunilor. — Un învățător, care are vocațiune pentru cariera sa, are însușirile unui adevărat dascăl, are respect și stimă față de oficiul său, acela are pruncii în școlă și nu se va simți necesitatea de a constrînge prin pedepse pe părinți a-și trimite pruncii la școlă. Părinții cu drag își dau pruncii când ved efectele școlii și că pruncii lor nu-și pierd timpul la școlă fără nici un folos, er pruncii alergă la școlă cu bucurie, decă învățătorul prin tractare blândă, inspirată de iubire, și-au câștigat iubirea pruncilor.

Despre toate acestea ne-am convins în 23/V când s'a ținut esamenul cu pruncii școlari din Gădălin. Preotul local încă în Dumineca premergătoare a făcut cunoscut poporului diua esamenului, îndemnându-l a-se prezenta în număr cât mai mare pentru a vedé sporul în învățatură a pruncilor lor.

A fost o nimerită idee de a se ține examenul în biserică (fiind școala veche mică) — căci prunci la examen s'a prezentat 45 — apoi inteligență și popor mult. Examenul s'a ținut sub prezidiul P. O. D. protopop I. Hătegan și a durat de la 8 până la 12 ore. Acest timp nu ni-s'a părut de loc lung și plictisitor, ci a trecut prea iute. Intocmirea bine-chibzuită și variată a programului, răspunsurile potrivite, precise și fără frică, cântările și declamările de poezii naționale și morale predate cu simț din partea micilor școlari, a pus în uimire pe cei prezenți și a stors lacrimi de bucurie din ochii părinților mângâiați. Au fost examinați toți pruncii din toate obiectele, conform planului de învățământ. Finindu-se examenul P. O. D. protopop prin cuvinte calde își exprimă îndestulirea cu progresul pruncilor dovedit cu această ocaziune, aduce laudă tinerului învățator, care după primul an la această școală a arătat că-și pricepe chemarea, mulțamește poporul pentru interesul ce-l poartă față de școală, dovedit prin participarea în număr așa de frumos la examen, și mai vârtos laudă poporul, că în mânia multelor lipse și greutăți s'a îngrijit să edifice o nouă și frumoasă școală pentru pruncii lor, care va fi podoba și fala acestei comune, 6r îndreptându-se către puncte le 6ice: acum fiilor v'ați purtat bine și ați arătat, că sunteți prunci buni și ascultători, pentru aceea ve-ți fi premiați după vrednicie fie-care. Au contribuit la premiarea pruncilor D. I. Boroșiu, notar cercual 4 cor. 60 b., Vas. Berlian, jude com. 2 cor., T. Moldovan cassar com. 2 cor., 6r stimata d-nă Gaál soția proprietarului din loc a premiat pe toți cei eminenti cu câte 2 cor., promițând că pe viitor, pe cei buni îi va premia cu mai mari și mai frumoase daruri. Preotul local R. Hopârtean mulțamește celor prezenți pentru interesul arătat față de școală în acea zi, care e și de sărbătoare pentru comuna noastră, îndemnă învățatorul să continue pe calea apucată, căci nu este mai dulce bucurie, decât aceea ce rezultă din împlinirea datorinței și nu este pentru un om mai mare mândrie, decât a lucra pentru binele teamului său, le 6ice tuturor la revedere n școala cea nouă.

Gădăleanul

Conferențele învățătoresci din tractul Oraștiei.

— Fine. —

Ajungând la ordine cetirea temei Rolul familiei în educațiune, lucrată cu el și cunoscință în cauză de G. Daniil, și ascultată cu mare atențiune și interes, are după micile îndreptări făcute de comisia cenzurătoare și de prezidiu, fii declarați pe deplin succesași, aducându-se autorului mulțamită protocolară și exprimându-se, că după o mică completare ar merita se publica în broșuri. — Membrul F. icoră observă, că învățatorii se nu se rupe în conferințe numai cu constatări de cruri, ci se se cerce practic a-se lecuile de tot felul ivite în învățământ și deosebire să se ocupe învățatorii mai s în școala de repetiție și de adulți, cum sulevat cestiunea și colegul Baicu.

Tema lucrată liber de învățatorul I. eșeru „Disciplina în școală”, cetindu-se, ascultă cu atențiune aducându-i-se aului ei mulțamită protocolară. Ultima oală „Opinarea întru cât este aplicabil al plan de învățământ”, la propunerea nisiunei cenzurătoare, că autorul Baicu fi prelucrat o împărțire a materialului nului de învățământ după timp ca săp-ien, autorul susține că a lucrat tema a forma ei de stilizare; încingându-se ngă discuțiune, după deslușirile date d-l comisar, conferința enunță, că teîn cadrul ei a fost destul de bine luă și se enunță de deplin succesași.

Punându-se la ordine cestiunea proerilor, C. Baicu face propunerea, ca 6erința să se împartă în mai multe seci, ca și a preoțimei, spre a arăta și podul folose din viața practică, a-l inla lucruri bune și a-l abate de la apli-

cări rele și vițuri păgubitoare, apoi de a învăța pe popor diferite metode folositoare în economie, așa ca întręga nație să trăgă folose din aceste conferințe, ca și din expozițiuni, ceea-ce se primesce — Pentru conferința următoare se fixează următoarele teme: 1) Impărțirea planului de învățământ după timp, 2) Alcoholismul și efectul lui, 3) O prelegere practică din maghiară cu desp. IV., 4) O prelegere practică din Istoria patriei, 5) Metodul de predare phonomimic și a lui Gabel, 7) O temă ce s'ar dispune de Vener Consistor.

Cu acesta se incheiară ședințele, mulțumind d-l comisar d-lor conferențieri de interesul dovedit și de dragostea colegială manifestată, 6r d-lui comisar i-se exprimă deosebită mulțumită și recunoscință pentru înțelgia conducere și deosebitul tact cu care a condus conferențele, spre satisfacerea morală.

Un iubitor al progresului școlilor.

Convocare.

Despărțământul nostru protopopeso Buteni își va ține proxima adunare Joi în 9/22 lunie în comuna Almaș cu ocaziunea examenelor finale, la care toți membrii despărțământului precum și alți binevoitori ai despărțământului sunt poftiți a participa. Program:

- 1) Asistarea la chemarea duhului sfânt la orele 7 a. m.
- 2) Participarea la esamele finale de la școlile din loc conduse de învățatorii Cornel Novac și Ioan Ianciu.
- 3) Cuvântul de deschidere.
- 4) Constatarea membrilor prezenți.
- 5) Reflecțiuni asupra esameelor.
- 6) Raportul biroului și a comisiunilor esmise în adunarea ultimă.
- 7) Cestiunea grădinilor școlare.
- 8) „Cum trebuie familia să sprijinească școala”, disertațiune de Liviu Dublea.
- 9) Propuneri și interpelări.
- 10) Fixarea proximei adunări.
- 11) Autenticarea protocolului.
- 12) Incheiere.

(NB. Pentru prânzul comun s'au făcut dispozițiuni, 2 cor. de persoană. Beutura gratuit.)

Bodesci, 12/25 Maiu 1905.

Nicolau Boscan, Corneli Novacu,
președinte. secretar.

Reuniunea

învățătorilor români uniți din Archidieceasă. XXXI.

De lângă Murș, Maiu 1905.

Afacerea bibliotecilor, atât a celor din centru, cât și a celor din despărțăminte, este cu mult mai momentosă, decât ca să nu ne ocupăm în scopul înființării lor încă într'un articol, rugând pe colegi, ca să nu pregete a-și comunica în public prin jurnale ideile lor, ca așa cestiunea să fie discutată și la adunarea generală de toamnă pe deplin clarificată, ca să se p6tă aduce decisiune definitivă, votându-se și sumele recente pentru înființarea bibliotecilor din centru și pentru augmentarea celor din despărțăminte.

Mulți vor obiecta p6te, că pentru-ce să mai înființăm în Blași u o bibliotecă centrală pe s6ma reuniunii, când acolo există deja o mulțime de bibliotecă și colecțiuni de cărți! Așa este. În Blași u sunt mai multe bibliotecă de o val6re mare însemnată, atât în ce privesce conținutul cărților, cât și numărul lor. Precum scim sunt următoarele bibliotecă: biblioteca archidieceșană, seminarială, a societăței de lectură a olerului tiner numită „Inocențiu M. Cain”, a profesorilor de la gimnasiul superior, a elevilor gimnasiali, a alumnilor din internatele de băeți și de fetețe întemeiate de fericitul mitropolit Ioan Vancea de Butesa. P6te să abă și elevii preparandiei, ba p6te și preparandia însăși câte o bibliotecă, d6r după ce în raportul anual publicat despre starea institutelor de învățământ din Blași u nu se face nici o amintire despre existența și prepararea acestor bibliotecă din urmă, trebuie ca cei din provincie să presupunem, cum-că acele

s6u vor fi desființate, s6u în cazul cel mai bun vegeteză numai.

Pe lângă aceste mai are Blași ul prețioasă și bogata colecțiune de cărți r6masă de fericitul preposit Timoteiu Cipariu, precum să aude, până acum nearanjată și ne predată spre întrebunțare publică.

Din toate titlurile acestor bibliotecă vedem, că nici una nu ne p6te servi scopurilor n6stre ale învățătorilor rurali, ba și în cazul când ar ține una s6u alta vreun op pedagogic, acela nu ni se dă spre folosință.

O reuniune ca a n6stră învățătorescă are trebuință de bibliotecă centrală a sa proprie de un cuprins special pedagogic, unde să fie concentrate toate opurile de astă specialitate de renume europ6n și de diferite limbi. Despărțămintele n6stre 26 la număr, nu sunt în stare a-și procura atari opuri prețioase, ba nici n'ar fi cu scop, ca în starea n6stră actuală să risipim puterile materiale în atâtea părți, precând după starea materială actuală și viitoare a reuniunii adunările generale fără de nici un scrapul ar put6 consacra anual una s6u dou6 sute de cor6ne spre acest scop.

Pe lângă asta bibliotecarul nostru central d-l E. Sabo ar put6 în tot anul să publice un apel c6tră autorii și editorii cărților didactice, când apoi se vor îndemna mai mulți amici și binevoitori ai reuniunii, să de6 spre scopul augmentării bibliotecă și cărți gratuite, mai ales când numele donatorilor se va publica în tot anul în raportul comitetului central, din care apoi și publicul cel mare, ved6nd prosperarea bibliotecă, se va afla îndemnat a dăruii și din partea sa cărți, ba și bani în folosul ei.

Mureșanul.

Anunțuri de căsătorie.

De la 19—25 Maiu.

- 1) Bonifație Badea gr. or. lucrător în Azuga cu Reveica Bărbier gr. or. din Brașov.
- 2) Dumitru Tampa gr. or. calită de lemnar cu Paraschiva Voina gr. or. din Brașov.
- 3) Dumitru Budilean gr. or. agricultor în H6rman cu Elena Vulcănean gr. or. din Stupini.
- 4) Pavel Teganaș gr. or. lucrător în Hălchiu cu Paraschiva Savu gr. or. din Brașov.
- 5) Ioan Balea gr. or. mașinist în Azuga cu Ana Puiu gr. or. Brașov.
- 6) Gheorghe Pachichi gr. or. lucrător cu Maria Macavei gr. or. am6ndoi din Brașov.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

On. abonați, cari cer schimbarea adresei, să binevoiescă a arăta și adresa veche. S6 nu scrie decii nimeni: „Rog a-mi trimete „Gazeta” de-acum înainte la X”, ci să indice, că până acuma unde a fost? Expeditorul trebuie să caute c6surile întregi până ce să dea de adresa veche.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

ANUNȚ.

Un candidat de avocat cu praxă află imediat aplicare în cancelaria subscrișului.

Dr. Nicolae Ionescu,
advocat (Caransebeș.)

1782,1--2

Domnii inaintati în virstă nu sunt 6omeni bătrani, dacă vor întrebrița Table-
cei mai renumiți medic americani, care resti-
tue puterea bărbătescă is-
tovită Mijloc esclusiv con-
tra impotenței. Ap6rat prin lege. „Lydol”.

Prețul 6 cor. Se trimite 6inco cu posta în
t6te părțile continentului de

Farmacia J. Raditz la Crucea Budapest
albă. — F6v6m-t6r 6

Deposit principal la farmacia J. v T6r6k, Ki-
r6ly-utca și în farmacia Palatinului-imperial,
V6czi-k6r6t 17.

**500 fl. plătesc celui ce va
dure de dinți, ori îi va
mirosi gura, după ce va folosi**

apa de dinți

a lui Bartilla, o sticlă 70 bani.
(Pentru pa-beitare și expe. franco 96 fl.)

Eduard Bartilla-Winkler
VIENA, 19/1., Sommergasse 1.

Să se c6ră pretindenea apiat apa
de dinți a lui Bartilla. Denunțări de
falsificare vor fi bine plătite. La locu-
rile, unde nu se p6te c6p6ta, trimet 7
sticle cu 5 cor. 20 fl. franco

Se c6p6tă în BRAȘOV la farmaciile:
V. Roth strada Orfanilor nr. 1, Neustädter pia-
ța Franc. Iosif. Jekelius, Stenner Str. Poști 21.
Obert Blumena la Victor Klein farm. Cor6na.
Eduard Kugler Brașovul vechiu.

In cancelaria subscrișului se caută
candidat de avocat cu praxă,
care e în stare să-mi conducă can-
celaria, sau un jude pensionat pe timp
mai îndelungat.

Fagaras, 28 Maiu 1905.

Dr. Nicolae Șerban,

1775,2-5.

advocat.

**Celor ce
SUFER de NERVİ**

li se recomandă metoda de vindecare
care constă numai din spălături ex-
terne și este de 20 ani adoptat de
profesori, medici practici, parte mare
din public, cu efect frăpant, ne v6-
mător și ieftin.

Cereti broșura a 26-a ediție de, Ro-
mann Weismann:

Ueber Nervenkrankheiten u. Schlagfluss,

care se trimite gratis prin farmacistul

Dr. V. Emil Rothschnack
în Debreczin.

AVIS!

Am on6re a aduce la cunoscința Onoratului public, că
am deschis în Strada Vămiu nr. 36

Un magazin cu diferite de sf6ră

și anume: Landus pentru popice, traistă de sf6ră pentru d6s
găini, scaune cu r6zemuș pentru copii, scaune pentru c6mp,
l6găre, aparate de gimnastică, glenci pentru grădină, traistă
pentru târgueli, rețele pentru Lavn Tennis, rachets, s6culețe,
svânturători, coșuri de pescuit, cingători de siguranță, traiste de
v6nat, funie în totă lungimea și grosimea și totfelul de cin-
găt6re.

Rugându-m6 de o cercetare num6rosă, sunt
cu totă stima

Johann Sterns
măestru de sunărie.

3-10.1771.

O cassă de fer (Wertheim) nr. 2. se află de vânzare la Domnul **Ioan N. Bidu,** Târgul Straelor nr. 40

Cumpăr pui de urși, de lupi și de rizi, corne mari de capre negre și țapi, de căprioare etc. Ofertele a-se adresa expediției acestui diar.

Prețuri foarte ieftine!

O parte de mărfuri în Salonul de resturi,

Brașov, Strada neagră nr. 35.

Am onorea a aduce la cunoștința Onor. public din oraș și de afară, că am făcut cumpărături în persoană la Viena pentru

SESONUL de PRIMĂVARĂ

și mărfurile deja au sosit.

Mă rog la cas de trebuință a mă onora cu vizitarea depositului meu cel nou, unde se va câștiga convins-gerea, că sunt în stare a vinde mărfuri solide de cele mai nouă și moderne, cu aceleași prețuri cum se vinde de altii la desfacere totală. Cu deosebire atrag atențiunea la: Stofele engleze 140 cm. late, Postavuri engleze 140 cm. late, Haine pentru confirmație în crem, negru și colorat. Stofe de bluse desenuri de cele mai nouă.

Mătăsării colorate și negre, pentru rochiile și bluse. Catifele colorate și negre, Creton, Zephir, Saten, Batist, Köpper și Voil de lehn.

Stofe pentru bărbați, asortiment mare și frumos.

Tote mărunțușurile pentru rochiile și haine.

Rugându-mă de o vizitare numărösă, sunt

Cu totă stima

JULIUS RESCHNER.

Prețuri solide.

Tote mărunțușurile pentru rochiile.

Costume pentru biciclisti.

CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.

PENTRU DAME INDISPENSABILĂ!
Cel mai bun !! COSMETIC !!
depărtăza după câteva zile pistrii, pete de ficat, sgrăbunțe, parasiți și tote celelalte necurățenii ale pielii. — Netezește încrețiturile și prefăce fața ca prin farmec albă, fină, înviorată și tinăra.
PREȚUL: Borcan mic 1 cor., mare 2 cor.
Articole distinse de toaletă:
PUDRĂ MARGIT (în 3 culori) C. 1-20 banii.
SĂPUN MARGIT 70 banii.
PASTA de DINȚI MARGIT Cor. 1— b.
APĂ MARGIT pentru FAȚĂ Cor. 1— b.
Trimite producentul cu pos-a cu rambursă sau trimțând prețul înainte:
KELEMEN von FÖLDES, Farmacist în Arad.
Se capătă în fie-care farmacie, Magazie de droguerie și Parfumerie.
Depozite principale în Brașov:
JUL. HORNUNG la „Arap“, E. JEKELIUS, FR. KELEMEN la „bis. albă“, VICTOR KLEIN la „Coroana de aur“, R. KUGLER, E. NEUSTÄDTER la „Schutzengel“, H. OBERTH, VICTOR ROTH la „Urs“, FRIDR. STENNER la „Leu“.

CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.
CREMA MARGIT a lui Földes.

Cea mai bogată baie feruginösă în acid carbonic și baie de nămol, hidroterapie rațională, CURĂ de zăr și lapte.

„DORNA“

(în Carpații Bucovinei)

stație a căilor ferate, situată la confluența Dornei și Bistriței arie.

Palate monumentale de cură, apaducte din izvoare alpine, canalisație, lumină electrică, cale pentru biciclete, Concerte ale muzicii militare dela Regm. din Bistrița, excursiuni în România, Transilvania și Unguria apropiată, cu trăsura, călare și pe plute. — Succese splendide la: bôle de nervi, bôle femeesci și cele de inimă, la anemie, arteriosclerosă și exodate.

Prospecte gratis.

Informații medicale se pot lua la medicul stabilimentului de băi cons. imp. **Dr. ARTHUR LOEBEL.** 7—10.1749.

ISVORUL de APĂ AMARĂ FRANCISC IOSIF se distinge

după declarațiunile autorităților medicale:

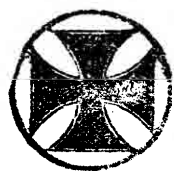
„Resultat în tota'anna sigur și mulțumitor“.
Prof. Dr. Erhardt, Breil director al clinicei medic.
„Chiar și în cantități mici are efect și nu este desagreabilă la beut“.
Prof. Dr. Kussmaul, Heidelberg, director al clinicei medic.
„În cantitate mică, abia 150 gr. are efect sigur“.
Prof. Dr. de Korányi, Budapesta, director al clinicei medicale.
„În general lăudată ca având gust bun“.
Prof. Dr. de Buhl, München, director al inst. patologic.
„Un gust mult mai bun, decât la alte ape“.
Dr. Hofmeyer, Berlin, medic dirigent al spitalului Elisabet.
„Produce efect chiar și în cazul, când intestinul este iritabil, fără dureri și fără greutăți“.
Prof. Dr. de Leube, Würzburg, director al clinicei medicale.
„Întrebuințarea este liberă de orice consecințe desagreabile“.
Prof. Dr. Baccelli, Roma, directorul clinicei medic.
„Supără acțiunea stomacului, mai puțin decât alte ape minerale“.
Prof. Dr. Theodori, București, medicul regal.
„Chiar la întrebuințare mai îndelungată nu provocă indispoziții“.
Prof. Dr. de Bamberger, Viena, director al clinicei medic.
„Efect unitar, foarte bun, chiar și la întrebuințare mai îndelungată“.
Prof. Dr. Drasche, dirigintele sect. V., a spitalului general.
„Se întrebuințază cu folos până în ultimul timp“.
Prof. Dr. Schauta, Viena, director al clinicei I., pentru bôle de femei.

Certificatul ministrului de război c. și r. (secția sanitară) în Viena.
„Apa amară Francisc Iosif are aproape fără excepție efect sigur și repede, necausând nici chiar la întrebuințare mai îndelungată indispoziții secundare. Bolnavii o beau bucurosi din cauza gustului plăcut.“

APA MINERALĂ „FRANCISC IOSIF“
se poate căpăta în tote depozitele cunoscute de ape minerale.
DIRECȚIUNEA în BUDAPESTA.
Spre a-se asigura contra amăgirilor, consumentul să oeră expres
„Apa amară „FRANCISC IOSIF““ 48—0.1301.

Cruce seu stea după electro-magnetică
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.
Vindecă și înviorază

Nu e mijloc secret.
pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo-

se da împrejurării. că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, ținuturi de ursoche, bătăie de inimă, sgărciri de inimă, asmă, auțul greu, sgărciri de stomac, lipsa poftei de mâncare, reoală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, însomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate încuruse din tote părțile lumii, cari prefuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să iese confunde cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Crucea-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost oficial oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja iefinătatea crucei male electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor. Pretul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țără i streinătate etc.
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colțul strada Kálmán.

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, deca fiecare cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subserierea sa.
Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbice la stomach și pântece, în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bôle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încöce. — Prețul unei cutii originale sigilate Coroane 2.— Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătörescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.
Veritabilu numai, deca fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.
Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de gîndină și reumatism și a altor urmări de rēcälă Prețul unei sticle originale plumbate, Coroane 1.90.

Săpun de copii a lui Moll.
Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți Cor. — 40 Cinci bucăți Coroane 1.80. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin **Farmacistul A. MOLL,** c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9
Comande din provinciă se efectuează gîlnic prin rambursă postală.
La depozite se se ceră anumit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.
Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugen Neutädter și engros la D. Eremia Nepoții.